

# TÜRK BİRLİĞİ

Haziran-Ağustos (22) (2) 2022

**TÜRKİYE MAZLUMLARIN SON KALESİDİR!**



**AHISKALI TÜRKLERİN T.C. CUMHURBAŞKANI SN. RECEP TAYYİP ERDOĞAN'A  
VE TÜRK MİLLETİNE VEFA BORCU VARDIR!**

*Апартаменты у Мраморного моря...*



*azur*  
*Marmara*

*Переосмысление роскоши...*



@azur\_marmara

+7 (727) 239 99 99

    
BATIBEYLER Exclusive TUTUNCO  
YAPİ A.Ş. YAPİ A.Ş. YAPİ A.Ş.

[www.azurmarmara.com](http://www.azurmarmara.com)

**Учредитель:**

Зиятдин Касанов –  
председатель Всемирной  
ассоциации турок-ахыска

**Главный редактор:**

Ровшан Мамедоглы

**Заместитель**

**главного редактора:**

Найла Исрафил

**Редактор:**

Ляйля Буланбаева

**Корреспонденты:**

Саадет Аталай – Турция

Мариям Байрагдарова – Украина

Мевлют Ышык – Азербайджан, Грузия

**Дизайн:**

Арзу Саликова

**Derginin kurucusu:**

Ziyaeddin Kassanov –  
Dünya Ahıska Türkleri Birliği  
Genel Başkanı

**Baş Editörü:**

Rövşen Memmedoğlu

Baş editör yardımcısı:

Nayla İsrafil

**Editör:**

Leyla Bulanbayeva

**Muhabirler:**

Saadet Atalay – Türkiye

Meryem Bayragdarova – Ukrayna

Mevlüt Işık – Azerbaycan, Gürcistan

**Dizayn:**

Arzu Salikova

Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания

и информационного агентства  
№ 15376-Ж 27.05.2015, г. Астана

Телефоны: +7 (727) 3572410,

+7 (727) 3572415.

+7 701 745 4749

[www.ahıska-gazeta.com](http://www.ahıska-gazeta.com)



**Türkiye Mazlumların  
Son Kalesidir!**

**Sayfa 11.**

**T.C.Washington Büyükelçisi  
Hasan Murat Mercan:**

*“Amerika’da yaşayan Türk gençliğimize tavsiyem, kendi kültürlerini, dinlerini ve dillerini unutmasınlar. Onları nesilden nesile çocuklarına aktarsınlar. Anavatan Türkiye ile ilişkilerini hep canlı tutsunlar.”*



**Sayfa 27.**



**OĞUZ BOYU  
AVŞARLAR**

**PROF. DR. ZAKİR AVŞAR  
ANKARA HBV ÜNİVERSİTESİ  
İLETİŞİM FAKÜLTESİ DEKANI**

**Sayfa 34.**

## Türkiye’de yaşayan Kazak Türklerinin Hayatı



Sayfa 40.



KERAIMLER KİMDİR?

Sayfa 50.



ORTAK MANEVİ DEĞERLER,  
MANEVİYAT KÖPRÜSÜ

Sayfa 65.

## MILLI EŞARP- KELAĞAYI

Sayfa 86.



## Ön söz

Bir yazar için en mutlu an onun yazılarının, kitaplarının yayınlanması, ışık yüzü görmesidir. Her zaman bu fikri söyledim şimdi de söylüyorum. Bir yazarın yeni çıkan kitabı onun yeni doğan evladı gibidir. Çünkü gözünün nurunu beyaz sayfalara döken ve onun içerisinden güzel şeyler çıkarmaya çalışan yazar hizmetinde öncelikle vatani düşünür daha sonra ise dünyevi sorunlara dokunur. Benim için de bu böyledir. 10 kitap

gulu ve gurur verici anlardan biriydi. Bu gururun en büyüğü ise Azerbaycan'ın Kazakistan'daki Büyükelçisi Ağalar Atamoğlanov'un bu törene katılmasıydı. Bununla birlikte Kazakistan'da yaşayan diğer halkların temsilcileri ve sözsüz ki, her zaman, zamanını bizler için harcayan Ziyatdin ismihanoğlu'nun katılması şerefli andı.

Takdimatı Sn. Büyükelçimizin kendisi açtı. Azerbaycan hakikatlerinin, Karabağ savaşının



yazdım. Karabağ Azerbaycandır! isimli kitabım benim üçüncü şiirleri kitabımdır. Kitabımın ön yazısında da bu kitabın yayınlanması için madde desteklerini veren DATÜB Genel Başkanımız Sn. Ziyatdin Kassanov'a ve DATÜB Genel Başkan Yardımcısı İsmail Mame't'e teşekkürlerimi bildirdim.

Kitabımız yayınlandı. Fakat kitabın yayınlanması ile birlikte onun takdim edilmesi de oldukça önemlidir. Bu defada de yine bana kapılar açıldı. Bu ilk defa Kazakistan Halklar Asamblesi'nin Dostluk Evi'nde resmi olarak kitabımın takdim etme töreninin yapılması benim için duy-

özellikle Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in, Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ve Azerbaycan Ordusu'nun kahramanlıklarını kendinde aksettiren bu kitap yalnız Karabağ'dan değil, aynı zamanda Türk dünyasından, Kazakistan'ın güzelliklerinden, sevgi şiirlerinden ve 15 Temmuz destanı, onun yanısıra bizleri her zaman sevindiren "Saz Destanı" poeması da bu kitabın sayfalarında yerini almıştır.

Konuşmacıların, özellikle de Kazak yazarların bana destek vermesi oldukça güzeldi. Talgar lisesi öğrencilerinin benim şiirlerimi bu güzel ve resmi binanın duvarları arasında söylemesi



görüşün en üst seviyesiydi.

Bilim adamlarının, özellikle de Proföör Adil Karayev'in, Hacımurad İsayev'in dolgun konuşmaları, Karabağ Savaşının analizleri ve kitabıma verilen değer güzeldi.

Daha sonra kitabımın ikinci takdimi Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de, özellikle de Azerbaycan'ın Diaspora İş Devlet Komitesi'nde yapılması her bir yazar için olduğu gibi benim için de saygındır, güzeldir, şerefli dir.

Törenin açılışını Komite Başkanının yapması, benim kitabıma değer vermesi özellikle de DATÜB'ün çalışmalarına değinen Fuat Muradov'dan sonra bizimle 2018 yılından tanışan, Kazakistan-Azerbaycan Parlamentolar arası Dostluk Grubu Başkanı şimdi ise Azerbaycan Parlamentosu Başkan Yardımcısı olan Adil Aliyev'in benim ve kitabım hakkında güzel sözleri beni ziyadesiyle mutlu etti.

Beni şaşırtan ise T.C. Bakü Büyükelçisi Doç. Dr. Cahit Bağcı'nın benim şiirimle konuşmasına başlaması oldu. Kısa süre içerisinde kitabımı okuması, incelemesi ve notları, konuşması salondaki herkesi duygulandırdı ve dostluğa odakladı.

Her zaman konuşmaları ile insanları hayran bırakan DATÜB Genel Başkanımızın kürsüden faaliyetlerimizi beyan etmesi, bundan sonra da şairler, yazarlar, özellikle de Azerbaycan için

elinden geleni yapacağını söylemesi herkesi sevindirdi. Onun konuşması herkesin yüreğince oldu. Bu görüşmeye gelen DATÜB Genel Başkan Yardımcısı İsmail Mame't'e ve DATÜB Akdeniz Temsilcisi Cumali Züfer'e de teşekkürlerimi bildiriyorum.

Bu görüşmede Milletvekili Tahir Kerimli, Ulu şairimiz Zelimhan Yakub'un oğlu Behlul Yakub'un bu törene katılması sevindirici anlardan biriydi.

Bu güzel programda Saatli ve Sabirabad'dan gelen çocuklarımızın benim şiirlerimi söylemesi salondakileri duygulandırdı.

Ben özellikle teşekkürümü DATÜB Azerbaycan temsilcisi ve Azerbaycanda yaşayan Ahıska Türkleri Vatan İctimai Birliği'nin Başkanı Halid Halilova bildiriyorum.

Bu programın her türlü hazırlanmasında emeği olan DATÜB Yönetim Kurulu üyesi, Ahıska gazetesi ve Türk Birliği dergimizin baş editör yardımcısı, Azerbaycan ve Gürcistan muhabirimiz Mevlüt Işık'ın da emeğini değerlendirmek gerekiyor. Kendisine çok teşekkür ediyorum.

Bahsettiđim gibi Karabağ Azerbaycandır! isimli kitabımızda 15 Temmuz Destanı da yer alıyordu. Ben program sonrası Antalya'ya gittim. Biz 14 Temmuz 2022 tarihinde Antalya'da Niğde'ye DATÜB Genel Başkan Yardımcısı İsmail Mame't, DATÜB Akdeniz Temsilciliđisi Cumali Züfer ve Medya Sorumlusu Emin Yıldırım kardeşimizle bir-



likte hareket ettik. Amacımız 15 Temmuz'da darbe girişiminin seyrini değişen sadece Türkiye'nin değil Türk Dünyasının milli kahramanı Ömer Halisdemir'in mezarını ve ailesini ziyaret etmekti. Bu benim bir yazar olarak uzun zamandan beri olan arzumdu. Onun mezarını kucaklamak, ona yazdığım şiiri kendisine seslendirmek benim en büyük arzumdur. Bu da 15 Temmuz'a denk geldiği için Niğde'nin Çukurkuyu ilçesine gittik. Bizi orada Ömer Halisdemir'in kardeşi Doğan Halisdemir karşıladı. Her birimiz gözyaşları döktük. Bu gözyaşları kahramanımıza olan sevgimizdi. Bu görüşmeye DATÜB Genel Başkanımız Ziyatdin Bey de katılacaktı ancak rahatsızlığı dolayısıyla biz onu temsilen aileyi ziyarete gittik.

Mezarı üzerinde 50 civarında insanın bize doğru gelmesi, bizi dinlemesi ve gözyaşları ile bizi seyretmesiydi. Sonda ise gelip bizden kitap istediler. Ben de kitabımı onlara takdim ettim. Belki de bizim için en şanslı anlardan biriydi. O gün Ömer Halisdemir'in anısına düzenlenen futbol turnuvasına gelen Niğde Valisi Mustafa Bey ile görüşerek kendisine kitap takdimi ettik. DATÜB faaliyetlerini bilen, Ahıskalı Türkleri çok seven Sn. Valimizle görüşmemiz bizi oldukça sevindirdi. Antalya'ya döndükten sonra yine Emin ve Mevlüt Işık kardeşimin emekleri sayesinde çok güzel bir video görsel hazırlandı ve bunu da herkes izledi.











Geride bıraktığımız son üç ay oldukça mutlu günleri geride bıraktık. Kitabımızın takdimi, Ömer Halisdemir'i ziyaret ve daha niceleri. Benim için bütün kapıları açan DATÜB Genel Başkanımıza teşekkürümü bildiriyorum. Bundan sonra da biz var oldukça yazılarımız devam edecek. Dergimizin bu sayısında yer alan yazılar Mayıs ayının 27-29 tarihlerinde İstanbul'da yapılan DATÜB Medya Çalıştay'ına katılan Ahıskalı yazarlar tarafından kaleme alındı. Bundan büyük gurur ne olabilir ki? Bu gururlu yolda yolumuza devam!

**Saygılarımla,  
Rövşen Memmedoğlu  
"Ahıska" Gazetesi ve "Türk Birliği"  
Dergisi Baş Editörü**



# Türkiye Mazlumların Son Kalesidir!



Ahıskalı Türklerin T.C. Cumhurbaşkanı Sn.  
Recep Tayyip Erdoğan'a ve Türk Milletine  
Vefa Borcu Vardır!

Ukrayna-Rusya savaşı hepimizi üzdü. Yine savaş, yine ölüm, yine bomba patlaması, yine harabelikler. Tüm bunlar başlarken Ukrayna'da kalan 8 bin civarındaki Ahıskalı Türklerin durumunun nasıl olacağı bizi kaygılandırsa da ümit kapımız yine Türkiye'ydi. Tatlı Sürgün deyip 2015 yılında Erzincan'a iskanlı göç kapsamında getirdiğimiz 677 ailenin vatana dönüş anları gözümüzün önünde canlandı. Bizim her zaman Türkiye Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a bir vefa borcumuz vardır. Çünkü ne zaman başımız sıkışsa bize yardım elini uzatmaktadır. Bu sefer de öyle oldu. 10 Mayıs 2022 tarihinde başlayan ilk katile Türkiye'ye göç etmeye başladı. İki devlet arasında oluşan savaştan kaynaklanan bir durumdu bu ve DATÜB her zaman olduğu gibi bu sefer de hemen harekete geçti. Sayın Cumhurbaşkanımızla, Sayın Dışişleri Bakanımızla, Sayın İçişleri Bakanımızla ve devletimizin bu konu ile ilgilenen diğer kurum ve kuruluşları ile temaslar kuruldu ve sorunun kökünden çözülmesi ve bombaların altından milletimizin kurtulması için harekete geçildi. Sözsüz ki, bütün sürgünler, göçler acıdır. Yıllarca yaşadığın bir yerden başka bir yere göç ediyorsun. Son yüzyılda 3 defa sürgüne uğramış milletimizin bu beladan ne zaman kurtulacağını her zaman düşünüyoruz. Milletimizin Anavatanımız Türkiye'ye göçü, kardeşlerimizin al bayrağımız altında yaşamaya başlaması bu zulümlerin sonu olacaktır. 2015 yılından sonra 2022 yılında yeniden alevlenen Ukrayna-Rusya Savaşı sırasında savaş bölgelerinde yaşayan Türk toplumu olan Ahıskalı Türkleri sahipsiz bırakmadılar. Aylarca belirsizlik, endişe ve korku içinde olan Ahıskalı kardeşlerimizin imdadına yine Türkiye Devleti yetişti. Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan soydaşlarına umut eli uzattı. Savaş bölgelerinden tahliye edilen Ahıskalı Türklerin ilk kafilesi 10 Mayıs 2022 tarihinde Elazığ Havalimanına iniş yapmıştır. Ahıskalı Türkler Elazığ Valisi Sayın Dr. Ömer TORAMAN tarafından bizzat karşılanmıştır. Gelen misafirlerimiz havaalanı dinlenme bölgesine alınıp ikramlar yapılmıştır. Misafirlerimiz kontrollü bir şekilde aile bazlı pasaport işlemlerinin sağlanması adına gerekli işlemler gerçekleştirilmiştir. Savaştan gelen insanlarımızın korku dolu

gözlerinde vatana geliş sevinç gözyaşlarını gören Elazığ Valiliği ve gönülden emek veren personeli tarafından sunulan sıcak yemeklerle ve yoğun ilgi ve alaka göstererek, insanlarımızın korkularını belirsizliklerini dindirmeye çalıştılar. Elazığ yönetiminin de birebir görüşmelerimizde gelen insanlarımıza ne kadar hassas, içten, insanca ve bir o kadarda profesyonel ve tecrübeli yaklaşımlarının şahidi olduk. Gelen Ahıskalı Türkler Aşağıdemirtaş Geçici Barınma Merkezine yerleştirildi. Burada kardeşlerimizin en temel ve en ufak ihtiyaçlarının karşılanmasına dikkat ederek son derece sıcak ve gönülden hizmet verdiklerine şahit olduk. Gıda, giyim, sağlık ve devlet tarafından karşılanan diğer ihtiyaçlar yanı sıra savaştan gelen insanlarımıza psikolojik destek, sportif aktiviteler ve diğer okuryazarlık ve mesleki eğitimler sağlanmaktadır. Ahıskalı Türklerin Elazığ'a gelişinden itibaren günlük yemek dağıtımının planlanıp eksiksiz gerçekleştirilmektedir. Halı, masa-sandalye, temzilik gereçlerinin dağıtımı sağlanarak genel eksikliklerin tespit edilmesi ve giderilmesi konusunda titizlikle çalışılmaktadır. Bebek ve çocuklar için günlük süt, mama ve bebek bezi dağıtımları yapılmaktadır. Aynı zamanda hastane ve ilaç ihtiyaçlarının giderilmesi ve yine bu sebepler için günlük hastane servisi imkanının sağlanmasını gerçekleştirilmektedir. Temel ihtiyaçların sağlanması için günlük belirlenen sayı çerçevesinde çarşı izinlerinin düzenlenmesi ve servisi imkanı sağlanmaktadır. Uluslararası koruma başvuru kimliklerinin verilip genel sağlık sigortalarının açılması işlemleri eksiksiz ve hızlı bir şekilde gerçekleştirilmektedir. Günü birlik ziyaretleri oluşturularak, SUYE eğitimleri gerçekleştirilip çeşitli kültürel ve sosyal etkinlikler düzenlenmektedir. Misafirlerimiz için kafeterya bölümünde sürekli sıcak ve soğuk içecek ikramıda sağlanmaktadır. Gelen soydaşlarımızın konteynerlere yerleşimlerinin organize edilmesi ve koordinesi sağlandı. Barınma merkezinin bakım ve onarımları gerçekleştirilerek eksiksiz şekilde misafirlerimizin rahat edebileceği bir ortam sağlandı. Barınma merkezi için yeni eğitim alanları ve yönetim ofislerinin kuruluşları gerçekleştirildi. 7 Mayıs tarihinde başlayan RAM ÇALIŞMALARI kapsamında; 176 yetişkine Psikolojik İlk Yardım,



Bilgilendirme, Uyum Sağlama ve Günlük Yaşam Motivasyonu, Toplu Yaşam Kuralları, bireysel psikolojik yardım ve rehberlik, 245 çocuğa oyun temelli psikolojik yardım, psikoeğitim etkinlikleri, bireysel psikolojik destek çalışmaları yapılmıştır. Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğümüz tarafından açılan; Sosyal Uyum ve Yaşam Eğitim Kurslarına 74, Yetişkinlere yönelik olarak Okuma Yazma Kurslarına 141, Bilgisayar İşletmenliği Kursuna 60 soydaşımız olmak üzere toplam 275 soydaşımıza verilen kurslar devam etmektedir. Giyim kursu için 3 adet dikiş makinası ve 1 overlok makinası HEM tarafından temin edilmiştir. Kuaför ve saç Bakım Hizmetleri Kursu açılmıştır. Türkçe kursları başlatılmıştır. Bu kursların dışında, Mesleki Kurslar, Spor Kursları, Müzik Kursları, El Sanatları Kursları, vb kurslar başta olmak üzere tüm kursların planlamaları yapılmış ve birçoğu başlatılmıştır. Sera alanının hazırlanmasında durumunda Tarım alanında Kurs başlatılacaktır. Misafirlerimizin kitap ve kırtasiye ihtiyaçları Halk Eğitim Merkezi ve ASO Müdürlüğünce karşılanmıştır.

Okul Öncesi Eğitim yaş grubundaki 159 çocuğumuza yönelik olarak 3 Anaokulu Öğretmeni görevlendirmesi yapılarak eğitim çalışmalarına başlanmıştır. Yeni Konteyner tahsisi ile birlikte 2 Anaokulu Öğretmeni daha görevlendirerek eğitimlere devam edilmektedir. İlkokul çağındaki 192, Ortaokul çağındaki 207 ve Lise çağındaki 104 (Toplam 503) çocuğumuza yönelik olarak Zoom üzerinden Ukrayna'daki eğitim faaliyetlerini takip edebilmeleri için Uzaktan Eğitime Erişim odası hazırlanmıştır. Bilgisayar Öğretmenlerinin eşliğinde Uzaktan Eğitim Çalışmaları başlatılmıştır. Rehberlik ve Araştırma Merkezi Uzmanlarımız tarafından çocuklara yönelik Oyun Temelli Psikolojik İlk Yardım Faaliyeti, Yetişkinlere yönelik Psikososyal Destek ve Bilgilendirme çalışmaları yapılmıştır. Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde soydaşlarımız için çeşitli aktivite ve sportif faaliyetler düzenlenmektedir. Bunların başında gençlik liderlerimizle birlikte oyun istasyonları ile çocuk aktiviteleri yapılarak güzel vakitler geçirmeleri sağlanmaktadır. Basketbol, Voleybol, Boks ve Güreç antrenmanları düzenlenmektedir. İleriki aşamalarda sporcu lisanslı çıkartılarak ülkemiz adına yarışacak genç nesilleri yetiştirilmesi planlanmaktadır.

Psikososyal Destek Ekibimiz, İl AFAD Müdürlüğü ve İl Göç İdaresi Müdürlüğü görevlileri, yönetimde görev yapan peronelleri, Kızılay Gönüllüleri Ahıska Türklerinin geçici konaklama merkezine yerleştirilmesinde koordineli bir şekilde çalışmıştır. Yerleştirilmeler sırasında yaşlı ve engelli bireyler tespit edilmiş, hane ziyaretleri esnasında durumları gözlenmeye çalışılmıştır. Yolculuk öncesi ülke değiştirilmelerine izin verilmemesi, göç etme sırasında yaşamış oldukları sorunlar, sağlık problemleri ve uzun süren yolculuk sonrasında kaygı düzeylerinin arttığı gözlemlenmiştir. Günlük hane ziyaretleri yapılarak psikolojik ilk yardım yapılmıştır. 25.06.2022 tarihinde ilimiz Nurettin Ardıçoğlu Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilen "Küçük Karabalık" adlı tiyatro gösterimi için aileler ile iletişime geçilerek, her seans için belli sayıda çocuk olmak üzere sosyal iyileştirme etkinlikleri kapsamında, toplamda 265 çocuk Valilik tarafından ayarlanmış olan araçlarla götürülmüştür.

Ukrayna'dan tahliye edilen savaştan etkilenen çocuklar için devamlı moral ve sosyal uyum destekleri verilmektedir. Türkiye'de ilk bayramını yaşayan halkımıza kurban bayramında Elazığ Valiliği ve DATÜB ile birlikte ortaklaşa yapılan sokakları al bayraklarla ve masallarla donatarak kurban eti kavurması ikram ederek bayram havası yaşatıldı. Göçün en başında insanlarımızın güvenliğini sağlayan jandarma ve polis teşkilatı gece gündüz hassasiyetle çalışmaktadır. Kızılay, AFAD, Aile ve Sosyal Hizmetler, Elazığ İl Göç İdaresi ve Sağlık personeli insanlarımıza destek olmaya çalıştılar.

İlk kafileden itibaren soydaşlarımızın havaalanı ve kamp merkezi ulaşmaları sağlanmıştır. Sosyal ve Kültürel etkinliklerde otobüslerin temini noktasında destek sağlanmaktadır. Elazığ Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğüne bağlı Anadolu Masal Evi Çalışanları tarafından ilimizde bulunan Türk Soydaşlarımızın çocuklarına yönelik çocuk etkinlikleri gerçekleştirilmektedir. DÜNYA AHISKA TÜRKLERİ BİRLİĞİ GENÇLİK KOLLARI ile ortaklaşa düzenlenen çocuk etkinliklerinde pamuklu şeker, patlamış mısır, meyva suyu, su vb. malzemeler temini gerçekleştirildi. Kurban bayramı'nda belediyemiz tarafından 3 büyük baş kurban kesilerek soydaşlarımıza kavurma, pilav,





ayran ve şeker ikramlarında bulunuldu. Kurban bayramı'nda Elazığ Valiliği, Elazığ Belediyesi, İl Göç İdaresi Müdürlüğü ve Elazığ Müftülüğünün koordinesinde düzenlenen programda 6 büyük baş kurban kesilerek soydaşlarımıza kavurma, pilav, ayran ve şeker ikramlarında bulunuldu. Valimiz Sayın Dr. Ömer TORAMAN, Milletvekilimiz Sayın Tolga AĞAR ve Belediye Başkanımız Sayın Şahin ŞERİFOĞULLARI, Aşağıdemirtaş Geçici Barınma Merkezinde Türk Soydaşlarımızın bayramlarını tebrik etti.

Ahıskalı kardeşlerimizin Türkiye'ye getirilmesi sürecinde DATÜB tarafından yapılan çalışmalar göz ardı edilemez düzeydedir. Rusya'nın Ukrayna'ya yaptığı işgal girişimi sonrası Ukrayna'ya bağlı Herson şehri Rusların kontrolüne geçti. Herson'da yaşayan Ahıskalı Türkler ise mahsur kaldılar. Herson rusların kontrolünde olduğu için tahliye gerçekleştirmek pek kolay olmadı. Türkiye Devletimizin girişimleri ile Rusya Herson'da yaşayan Ahıskalı Türklerin tahliyesine Soçi üzerinden izin verdi. Bundan sonra DATÜB Genel Başkanımız Ziyatdin Kassarov'un girişimleriyle ayarlanan otobüslerle Herson'da yaşayan kardeşlerimiz Kırımskiye

oradan da Soçiye getirildiler. Soçi'den ise Türkiye Devletimizin tahliyeler için gönderdiği 11 uçakla yaklaşık 1500 civarında Ahıskalı Türk tahliye edilerek Elazığ'a getirildiler. Her gün 4 otobüsle Herson-Kırımski-Soçi

İstikametinde hareket eden otobüslerle taşınan Ahıskalı Türklere Krosnadar'dan olan Temsilcimiz ve Soçi'de olan Ahmet Şadimanov kardeşlerimizin ihtiyaçlarının karşılanması için gerekli çalışmaları yaptılar.

Öz vatanında yapılan bunca emek ve hizmetleri gören yaşlı teyzelerimiz gözyaşlarıyla duaları ve sonsuz şükranlarını belirtiyorlar. Bu durumda en çok çocukların ellerinde al bayraklarla sokaklarda huzurlu bir şekilde koşmaları, oynamaları ve gülmeleri teşekkürün en büyüğü olsa gerek. Büyüksün Türkiye!

***Elmira ve Gülmira Elisegil  
Elazığ / Türkiye  
DATÜB Erzincan Temsilciliği***



# DIĞER ETKİNLİKLERDEN GÖRÜNTÜLER









# GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜ

23



TÜRK BİRLİĞİ

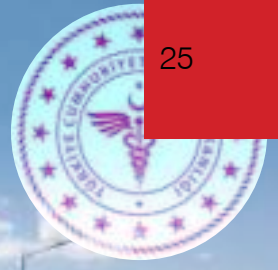
# AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜ





# İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ

25



TÜRK BİRLİĞİ

# ELAZIĞ İL JANDARMA KOMUTANLIĞI





**ELAZIĞ  
SOSYAL YARDIMLAŞMA  
VE DAYANIŞMA VAKFI**





**KIZILAY  
ELAZIĞ ŞUBESİ**



## T.C.Washington Büyükelçisi Hasan Murat Mercan:

*“Amerika’da yaşayan Türk gençliğimize tavsiyem, kendi kültürlerini, dinlerini ve dillerini unutmasınlar. Onları nesilden nesile çocuklarına aktarsınlar. Anavatan Türkiye ile ilişkilerini hep canlı tutsunlar.”*



**Посол Турецкой республики в  
Вашингтоне Хасан Мурат Мерджан:**

*Не забывайте свою культуру и язык*

Etrafımızı tanımadığımız kadar yalnızız bazen. Başımızı kaldırıp “Sağımda solumda kim var?” diye sormalıyız. Çünkü hiç ummadığımız yerden mucizeler ve fırsatlar doğar. Amerika’da yaşayan Türk milleti kendi zorluklarla başa çıkmaya çalışırken, diğer taraftan da onlara yardım etmeye hazır – milletine hizmet etmeyi seven insanlar var. O insanlardan biri de Türkiye Cumhuriyeti Washington Büyükelçisi Sayın Hasan Murat Mercan’dır.

T.C. Washington Büyükelçisi Sayın Hasan Murat Mercan 28 Haziran 2022 tarihinde DATÜB Amerika Temsilciliği Başkanı Shuhrat Temirov ve beraberindeki heyetin şerefine büyükelçilik konutunda ziyafet verdi. ABD’nin farklı eyaletlerinden heyecanla bir araya gelerek, büyükelçimizi daha da yakından tanıma fırsatı bulduk Büyükelçimizin yanında nasıl davranacağımı düşünürken, tüm endişelerim sofraya otururken dindi. Tek tek ismimizi sorduktan sonra Sayın Büyükelçi bizden kendimizden bahs etmemizi rica etti. Kendimizi tanıttık. Dayton, Ohiodan Washington’a sekiz saate yakın araba sürdükten sonra, Sayın Büyükelçinin sofrada gülümsemesini gördüğüm an tüm yorgunluğumu unuttum. Benim için özel olan bu anıyı neden paylaşıyorum çünkü “Türk Birliği” dergimizin değerli okurlarının Sayın Büyükelçimizi tanımalarını istiyorum. Ondan öğrendiklerim hem insanlara olan güvenimi hem de özgüvenimi arttırdı.

İnsana özen gösterildiğinde ve zaman ayrıldığında, kendilerini değerli ve saygın hissederler. O sofrada oturarak şeref duydum. Sayın Büyükelçimiz bize sadece yoğun programlarından zaman ayırmadı. Bizi hurmetle, cana yakın ve gülümsemeyle karşıladı ve misafir etti. Ayrıca, yemek yorumcusu değilim ama, yemeklerin tatları benzersiz ve lezzetliydi.

Bu söyleşinin gerçekleştirilmesi için desteklerinden dolayı DATÜB Amerika Temsilciliği Başkanı Sn. Shuhrat Temirov’a, bu güzelim davete icabet etmek için beni destekleyen, güvenen DATÜB Amerika Temsilciliği Kadın Kolları temsilcisi Balkiya Hasratova’ya, şükranlarımı sunuyorum.

Хасан Мурат Мерджан провел 28 июня 2022 года банкет в резиденции посольства в честь Шухрата Темирова, президента представительства DATUB USA, и сопровождающей его делегации. У нас была возможность узнать посла еще лучше, собравшись вместе из разных штатов США. Спросив одно за другим наши имена, господин посол попросил нас рассказать о себе. Мы представились. Проехав почти восемь часов из Дейтона (штат Огайо) в Вашингтон, я забыл о своей усталости, когда увидел улыбку почтенного посла. Почему я делюсь этим особенным для меня моментом? Потому что хочу, чтобы читатели нашего журнала узнали об этом удивительном человеке. То, чему я научился у него, повысило как мое доверие к людям, так и уверенность в себе....

Наш уважаемый посол не просто уделил нам время в своем плотном графике. Он приветствовал и принял нас с уважением и теплотой. Кроме того, я не кулинарный обозреватель, но вкус блюд за тем столом был восхитительным.

За поддержку в проведении этого интервью президента Представительства DATUB в США хочу выразить благодарность Шухрату Темирову и Балкии Хасратовой, представителю женского отделения Представительства DATUB USA, которые доверили мне принять это прекрасное приглашение. Кроме того, мы еще раз передаем наше почтение почтенному послу Хасану Мурату Мерджану от своего имени и от имени DATUB.

Мудрость, которую я усвоил из речи нашего посла это то, что: «проблемы всегда будут возникать на вашем пути, но если вы не сможете воспользоваться временем, так и будете ходить с проблемами. Если у вас возникли проблемы с использованием своего времени, начните со слов: «Я буду делать что-то полезное или прибыльное по пять минут каждый день». Читайте книги, проводите исследования, ходите в спортзал, включайте новости, питайтесь здоровой пищей, а если



Ayrıca, bir kez daha Sayın Büyükelçimiz Hasan Murat Mercan Bey'e kendi adımdan ve DATÜB adından saygılarımızı iletiyoruz. Birleşik olmak ne güzel bir nimettir. Büyükelçimizle yüz yüze tanışmak ve karşı karşıya oturup sohbet etmek aslında hiç hayal etmediğim bir andı. Röportajı yaptıktan sonra, Türk milletine hizmet etme hevesim alevlendi. Belki de büyükelçimizin mesleğini ve sorumluluklarını güzellekle anlatması beni derinden etkiledi.

Sn. Büyükelçimizin konuşmasından öğrendiklerimden birisi - problemler her vakit karşına çıkacaktır, fakat zamandan faydalanamazsan yolunu problemlerle yürürsün. Zamanını değerlendirmekte zorlanıyorsan, "Her gün 5 dakika yararlı veya kazançlı bir şey yapacağım" diye başla. Kitap oku, araştırma yap, spora git, haberleri aç, sağlıklı beslen ve eğer bunların hiç-birini yapmak istemiyorsanız sosyal kaynaklarını geliştir. Kendi hayatın için planlar kurarken, daha güzel fırsatlar önüne çıkacak. Dostoyevski'nin bir cümlesi var, "Ne yaparsan yap, daima pişman olacaksın. Belki

вы не хотите делать ничего из этого, улучшайте свои социальные ресурсы. Когда вы будете строить планы на свою жизнь, у вас появятся лучшие возможности. У Достоевского есть фраза: «Что бы ты ни сделал, ты всегда об этом пожалеешь. Может быть, из-за того, что сделал, может быть, из-за того, чего не сделал». Я также согласен: «Что бы вы ни делали, делайте это с добрыми намерениями и с чистым сердцем».

После обеда мы попросили интервью у уважаемого посла для наших читателей, и он снова не пожалел своего времени. Для меня большая честь рассказать про это...

- Прежде всего, хотел бы поблагодарить за то, что вы согласились дать нам интервью. Расскажите, пожалуйста, о своей деятельности.

- Я начал свою работу в марте 2021 года. Раньше был послом в Японии три с половиной года. Я был заместителем министра энергетики и природных ресурсов, много лет работал в рядах Партии справедливости и

yaptıklarından belki de yapmadıklarından.” Ben de katılıyorum, “O yüzden ne yaparsan yap, iyi niyetle ve temiz kalple yap.”

Yemekten sonra Sayın Büyükelçimizden değerli okurlarımız için, bir röportaj da rica ettik ve sağolsun yine zamanını ayırdı. Bu röportajı yaptıktan onur duyuyorum ve umuyorum ki, büyükelçimizin duyurmak istediği her şeyi sizinle paylaşıyorum.

Sayın Büyükelçim, öncelikle röportaj teklifimizi kabul ettiğiniz için teşekkür ediyorum. Türk Birliği dergisi okurlarına kendinizi nasıl tanıtırınız?

Türkiye Cumhuriyeti Vaşington Büyükelçisi. 2021 yılının Mart ayında göreve başladım. Daha önce ise Japonya’da büyükelçiydim, Tokyo Büyükelçiliğinde 3 buçuk yıl büyükelçilik yaptım. Ondan önce ise T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bakan yardımcılığı yaptım. Uzun yıllar Adalet ve Kalkınma Partisi saflarında siyaset yaptım, milletvekili olarak çeşitli görevlerde bulundum. Siyasete atılmadan önce Ankara’da Bilkent Üniversitesi’nde öğretim üyeliği yaptım. Bilkent’ten önce Dayton’da Cleveland Devlet Üniversitesi’nde yine Asistan Profesör olarak çalıştım. Florida’da işletme üzerine doktoramı tamamladım ondan önce. Lisans ise Ankara’da Boğaziçi Üniversitesi’nde İşletme fakültesinden. Hayatımı kısaca böylece özetleyebilirim.

Büyükelçi olacağınızı hiç hayal ettiniz mi veya kendinizi bu görevde olabileceğinizi hiç düşündünüz mü?

Aslında böyle bir planım yoktu. Fakat bütün siyasi hayatım boyunca ben dış politika ile ilgilendim. Üniversiteden Endüstri Mühendisi olarak mezun olup o bölümde çalışmama rağmen, Türk ve Amerikan ilişkileri ve Türkiye Avrupa Birliği ilişkileriyle yakından ilgileniyordum. Dış politikaya oldukça fazla ilgim vardı... Bakan yardımcılığı yaptığımda bile bakanlığın dış ilişkileri ile işlerle ilgilendim.

Yaptığınız işi seviyor musunuz?

İşiniz ne olursa olsun, göreviniz ne olursa olsun, ya o işi sevecekseniz ya da yapmayacaksınız. Ben bunun orta yolunu bilmiyorum. Sevmeden yapılan bir iş faydalı olmuyor, zevk almıyorsanız, yaratıyor. Bir işi sevmiyorsanız yapmamanız k. Onun için yaptığım işi çok seviyorum.

ye ve Amerika ikili ilişkileri hakkında neler

развития и занимал различные депутатские должности. До того, как заняться политикой, я работал лектором в Билькентском университете в Анкаре. До Билкента работал доцентом в Кливлендском государственном университете в Дейтоне. До этого защитил докторскую диссертацию по бизнес-администрированию во Флориде. Получил степень бакалавра на факультете делового администрирования Университета Богазичи в Анкаре. Так что могу кратко подытожить свою жизнь таким образом.

- Вы когда-нибудь мечтали стать послом, думали, что можете оказаться на этом посту?

На самом деле у меня не было таких планов. Но всю свою политическую жизнь я интересовался внешней политикой. Хотя я окончил университет по специальности «инженер-технолог» и работал в этом отделе, меня очень интересовали турецко-американские отношения и отношения между Турцией и Европейским союзом. У меня был большой интерес к внешней политике... Еще когда я был заместителем министра, то интересовался внешними связями министерства.

- Вы любите то, чем вы занимаетесь?

Какой бы ни была ваша работа, вы либо любите ее, либо нет. Я не знаю середины. Работа, выполняемая без любви, не приносит пользы, и если вы не получаете от нее удовольствия, она утомляет. Если не нравится работа, вы не должны ею заниматься. Я же люблю то, что делаю.

- Что бы вы хотели сказать о двусторонних отношениях между Турцией и Америкой?

Отношения между Турцией и Соединенными Штатами Америки восходят к 1945-46 годам. Датта имеет ранее существовавшие отношения. Турция стала членом НАТО в 1952 году, и турецко-американские отношения стали развиваться дальше. Особенно в многополярном мире, сложившемся после Второй мировой войны, Турция больше предпочитала Запад. Ожидается, что отношения между двумя союзниками всегда будут хорошими. За это время были времена, когда наши отношения были натянутыми по разным вопро-



söylemek istersiniz?

Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri ilişkileri çok uzun yıllara, 1945-46'lı yıllara dayanan ilişkileri var. Hatta daha öncesine dayanan ilişkileri var. Türkiye 1952 yılında NATO'ya üye oldu ve Türk-Amerikan ilişkileri daha da gelişmeye başladı. Özellikle II Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya çıkan çok kutuplu dünyada Türkiye daha fazla tercihini Batı'dan yana kullandı. İki müttefik olan ülkelerin ilişkilerinin her zaman iyi olması beklenir. Bu süre içerisinde farklı konularda ilişkilerimizin gerildiği, farklı çıkar ve tercihlerimizin olduğu zamanlar da olmuştur. Zaten büyükelçilerin de göre o sorunları, farklılıkları ve genel ilişkileri etkilemeyecek şekilde azaltmaya çalışmaktır. Ben Türk-Amerikan ilişkilerinin gittikçe güçleneceği kanaatindeyim. Özellikle Ukrayna'ya Rusya'nın saldırısından sonra ortaya çıkan tablo Türkiye'nin ne kadar önemli bir ülke olduğunu bir kez daha ortaya koydu. İki ülkenin ilişkilerinin bundan sonra daha iyi olacağını düşünüyorum. Türkiye Cumhuriyeti Vaşington Büyükelçiliği olarak ABD'deki Türk vatandaşlarına yönelik faaliyetleriniz nelerdir?

"Bizim Amerika Birleşik Devletlerindeki sadece Türk vatandaşları demeyelim, Türk kökenli bütün vatandaşlarımızı, bunun içinde Ahıska Türkleri, Azerbaycan Türklerini de koyuyorum. Önemli olan ABD'deki Türk kökenli vatandaşlarımızın çeşitli alanlardaki taleplerini karşılamaya çalışıyoruz. Bu talepleri iki ana kategoride inceleyebiliriz. Biri özellikle din hizmetleri. Vatandaşlarımızın din hizmetleri talepleri ne oluyor. Şehirlerdeki kardeş derneklerin talepleri doğrultusunda din adamlarının Türkiye'den getirilmesi gibi çalışmalar yapıyoruz. İkincisine yeni başladık. ABD'de yaşayan Türk vatandaşları ve Türk kökenli kardeşlerimizin Türkçe, kültür, edebiyat ve diğer alanlarda bilgilendirmek amacıyla yine Yunus Emre Enstitüsü gibi kurumlarımızın desteği ile yapıyoruz. Yeni yeni vatandaşlarımızın yoğun yaşadığı bölgelere yeni jenerasyonun Türk kültürüne aşina olmaları için öğretmenler atıyoruz. Tabi bunun yanında rutin konsolosluk hizmetlerimiz vardır. Ehliyet, pasaport, evlilik, vize gibi hizmetler veriyoruz. Vefat eden vatandaşlarımıza yardımcı olmaya çalışıyoruz. Bunun yanında Türkiye'yi ilgilendiren

сам, и у нас были разные интересы и предпочтения. По словам послов, это попытка уменьшить проблемы таким образом, чтобы не затрагивать разногласия и общие отношения. Я верю, что турецко-американские отношения станут крепче. Особенно после нападения России на Украину, картина, которая возникла еще раз, показала, насколько важна Турция. Я думаю, что отношения между двумя странами теперь будут лучше.

- Чем вы занимаетесь для граждан Турции в США?

Давайте скажем не просто граждан Турции в Соединенных Штатах, а всех наших граждан турецкого происхождения, в том числе, турок-месхетинцев и турок-азербайджанцев. Важно то, что мы стараемся удовлетворить запросы наших граждан турецкого происхождения в США в различных областях. Мы можем рассмотреть эти требования в двух основных категориях. Одна из них — религиозные службы. Что происходит с запросами наших граждан на религиозные услуги? Мы работаем над тем, чтобы духовенство из Турции соответствовало требованиям родственных объединений в городах. Мы делаем это при поддержке наших учреждений, таких как Yunus Emre Enstitüsü, чтобы информировать турецких граждан, проживающих в США, и наших братьев и сестер турецкого происхождения в культурной, литературной и других областях. Мы назначаем учителей в регионы, где наши новые граждане живут плотно, чтобы новое поколение могло познакомиться с турецкой культурой. Конечно, у нас есть и обычные консульские услуги. Мы предоставляем такие услуги, как выдачу водительских прав, паспортов, визы, оформление брака. Мы пытаемся помочь и семьям нашим погибших граждан. Кроме того, активно работаем против таких событий, как так называемый геноцид, который касается Турции.

- С какими трудностями вы сталкиваетесь?

США - очень большой географический регион. Тот факт, что наши граждане разбросаны по разным городам, снижает количество услуг, которые мы можем предложить. Если бы

sözde soykırımı gibi olaylara karşı da aktif çalışmalar hayata geçiriyoruz.

Nasıl zorluklarla karşılaşıyorsunuz?

ABD çok büyük bir coğrafya. Vatandaşlarımızın çeşitli şehirlerde ve dağınık halde olması, bizim sunabileceğimiz hizmetleri azaltıyor. Herkes bir yerde olsa, okul hizmetleri yaparsınız, eğitim verirsiniz. Benim konsolosluk hizmetleri dışında en çok önem verdiğim şey vatandaşlarımızın eğitimi. Türk kültürü ile, tarihi ile ve Türkçe ile ilgi eğitimler. Vatandaşlarımızın dağınık olması bunları zorlaştırıyor. Yeni teknolojiler aracılığıyla Eğitim Müşavirliğimiz, Yunus Emre Enstitüsü, YTB eğitim faaliyetleri yürütüyor. Diyanet Center Maryland'da öğrencilere yönelik kamplar yapıyorlar, öğrencilerimizin kaynaşması vatandaşlık bilincini artıracak çalışmalar yapıyoruz. Uzaklıklar zor. En son yapılan kampa 6 Ahıskalı öğrencimiz katılım sağladı. Ermeni diasporası çok haksızca saldırıyor. Vatandaşlarımızın çeşitli dertleri oluyor. Onlara hizmetleri sunmak zaman alıyor. Öğrencilerimizle ilgilenmek zamanımızı alıyor.

ABD'de yaşayan Ahıskalı Türkler ile ilişkilerinizden bahseder misiniz? Onlarla nasıl tanıştınız? İlk tanışmanız nasıl oldu? Kimleri tanıyor sunuz? Neler hissettiniz?

"Ahıskalılarla benim tanışmam çok eskilere, 2002-2003 yıllarına dayanıyor. Özellikle Ahıska Türklerinin Gürcistan'a geri dönüşü, onlara orada ev yapılması için yapılan girişimlerde ilk defa Ahıska Türklerini, yaşadıkları zorlukları gördüm. Buraya geldiğim zaman dernekler aracılığıyla bizimle irtibatı sürdürdüler. Ahıska Türkleri bize kucak açtı. İlk olarak Ramazan ayında Pensilvanya'ya gittik. O zaman DATÜB Amerika Temsilcisi, Philadelphia Ahıska Türkleri Dernek Başkanı Shuhrat Bey'in misafir olmuştuk. O tür görüşmelerimiz oldu. Ahıska Türklerinin yaşadıkları zorluklar var. Özellikle vatandaşlık konusunda. Bu yıl o konuda yol kat ederiz diye düşünüyorum. Aslında birbirimizi kaybetmişiz Ahıskalı Türklerle bu vesileyle görüşüyoruz. Ahıska Türklerinin dayanışması, kültürlerine bağlı kalması, çocuklarının eğitimine özen göstermeleri bizleri çok sevindiriyor.

Çocuklarımıza ve Türk Dünyasına ne mesaj vermek isterdiniz?

Все были в одном месте, мы бы предоставляли школьные услуги и давали образование. Помимо консульских услуг, самым важным для меня является образование наших граждан. Тренинги, связанные с турецкой культурой, историей и турецким языком... Их усложняет неорганизованность наших граждан. Наше образовательное консалтинговое агентство, Институт Юнуса Эмре и YTB проводят обучение с использованием новых технологий. В Diyanet Center Maryland мы организуем лагеря для студентов, проводим мероприятия, которые повысят их осведомленность и гражданственность. Расстояния трудны. В последнем лагере приняли участие шесть студентов Ахыска. Но вот армянская диаспора нападает очень несправедливо. У граждан ведь разные проблемы, а забота о наших учениках требует нашего времени.

- Расскажите о своих отношениях с турками Ахыска, живущими в США. Как вы с ними познакомились? Как вы впервые встретились? Кого вы знаете? Что вы почувствовали?

Мое знакомство с народом Ахыска началось в 2002-2003 годах. Впервые я увидел турок-месхетинцев и трудности, с которыми они столкнулись. Особенно в попытках вернуть турок-месхетинцев в Грузию и построить там дома. Когда я приехал сюда, они поддерживали связь с нами через ассоциации. Турки Ахыска приняли нас. Впервые мы поехали в Пенсильванию во время Рамадана. В то время мы были в гостях у представителя DATUB USA, президента Филадельфийской ассоциации турок-месхетинцев Шухрата Бея. У нас были такие разговоры: «У турок-месхетинцев есть трудности, особенно по гражданству». Думаю, в этом году мы сможем продвинуться далеко вперед в этом отношении. Фактически мы потеряли друг друга, и встречаемся по этому поводу с турками-месхетинцами. Мы очень довольны сплоченностью турок-месхетинцев, их приверженностью своей культуре, вниманием к образованию своих детей.

- Что бы вы хотели бы сказать нашей молодежи и всему тюркскому миру?

Прежде всего, наша молодежь найдет свой

Öncelikle gençlerimiz kendi yollarını kendileri bulacaklar. Aileleri gençlerimize kendi kabiliyetlerine, eğitimlerine göre mutlaka çok önem verecektir. Benim gençlerimize tavsiyem, kendi kültürlerini, dinlerini ve dillerini unutmamalıdır. Onları nesilden nesile çocuklarına aktarmalıdır. Anavatanlarını unutmamalıdır. Anavatan derken ben Türkiye'yi kast ediyorum çünkü aslında her Türkün anavatanı Türkiyedir. Anavatanları ile ilişkileri sürekli gelişmelidir. Akıllarının ve ayaklarının bir kısmının Türkiye'de olması, işlerini yaparken Türkiye'yi düşünmelerini tavsiye ederim. Zaten Amerika'ya gelen aileler çocuklarının iyi eğitim alması için çok uğraşacaklar ve çok çalışacaklar. Ama ben, dillerini, dinlerini ve kültürlerini canlı tutmalarını ve Türkiye ile ilişkilerini hiç koparmamalarını tavsiye ederim.

Çok teşekkür ederim Sn. Büyükelçim.

путь. Их семьи, безусловно, будут придавать большое значение своим детям в соответствии с их способностями и образованием. Мой совет нашей молодежи: не забывать свою культуру, религию и язык. Их нужно передавать своим детям из поколения в поколение. Они не должны забывать свою Родину. Когда я говорю «Родина», я имею в виду Турцию, потому что на самом деле Турция является Родиной каждого турка. И отношения с ней должны постоянно улучшаться. Я рекомендую, чтобы они думали о Турции, занимаясь своим бизнесом. Семьи, уже приехавшие в Америку, постараются, чтобы их дети получили хорошее образование. Но я советую им сохранить свой язык, религию и культуру и никогда не разрывать отношений с Турцией.

- Большое спасибо, господин посол!

**Zuleykha Aslanova**  
**DATÜB Amerika Temsilciliği**

**Зулейха Асланова**  
**Представительство ДАТУБ в Америке**



## OĞUZ BOYU AVŞARLAR



Огузское племя Авшаров



**PROF. DR. ZAKİR AVŞAR**  
**ANKARA HBV ÜNİVERSİTESİ**  
**İLETİŞİM FAKÜLTESİ DEKANI**

**Профессор Закир Авшар,**  
**декан факультета коммуникации**  
**университета Хаджи Байрам Вели,**  
**г. Анкара**

Türkiye Türklerinin ataları olan Oğuz elinin en tanınmış boylarından olan Avşarlar Bozoklardan olan Yıldız Han'ın büyük oğlu Avşar'ın soyundan gelmektedir. Afşar boyu veya Avşar boyu olarak da bilinen boy Oğuz Kaan Destanına göre Oğuz elinin 24 boyundan bir tanesi, Kaşgarlı Mahmud'un Divân-ı Lügati't Türk'te tanımlamış olduğu 22 Oğuz boyundan 6.sıdır. Bu boya Kaşgarlı Mahmud ve Fahreddin Mübarek Şah Afşar olarak adlandırırken, Reşidüddin, Yazıcıoğlu ve Ebülğazi ise Avşarlar olarak adlandırmaktadır. Bütün bunlarla beraber Moğol istilasından önce Kaşgarlı Mahmud ve Fahreddin Mübarek Şah'ın eserlerinin ve söylevlerinin de etkisiyle Afşarlar adı yaygınlıkla kullanılırken Moğol istilasından sonra özellikle 16. ve 17. yüzyıllardan sonra Avşarlar adı gündelik yaşamda daha çok kullanılmaya başlanmıştır.

Авшары, одно из самых известных племен огузского племени, - предки тюрков Турции, происходят от Авшара, старшего сына Йылдыз Хана, одного из бозоков.

Согласно эпосу Огуз Каан, одно из 24 племен ветви огузов, также известное как племя афшар, это шестое из 22 племен огузов, определенных Махмудом Кашгарским в Диван-и Лугати'т Тюрк. Это племя называется Кашгарлы Махмуд и Фахреддин Мубарак Шах Афшара Решидуддин, Языджиоглу и Эбулгази называются авшарами. Однако до монгольского нашествия слово «афшары» широко использовалось под влиянием произведений и речей Кашгарлы Махмуда и Фахреддина Мубарак Шаха, а после монгольского нашествия, особенно после XVI и XVII веков, стало

Avşar sözcüğü ilk defa Kahireli Arap tarihçisi Ebû Muhammed el-Makrizi tarafından kullanılmıştır. El-Makrizi'nin bir köy adı olarak tanımladığı Avşar sözcüğü Kaşgarlı Mahmud tarafından "işlerini çabuk yapan" anlamında kullanılmaktadır. Reşidü'd-din ise bu sözcüğü "Avşar" biçiminde naklederek kayıtlara işlemiştir. Bu kapsamda Reşidü'd-din'egöre Avşar sözcüğü, "çevik ve vahşi hayvan avına hevesli" anlamına gelmektedir. Yazıcıoğlu'nun literatüründe ise bu sözcük "Avşar" şeklinde nakledilmiştir. Avşar ongunu (kutsal hayvan) Reşidü'd-din ve Yazıcıoğlu'na göre tavşancıl kuşu (kartala benzeyen ama daha küçük ve kahve renkli bir kuş), Ebulgazi Bahadır Han'a göre ise çure-laçin kuşudur. Kaynaklar incelendiğinde İslamiyet'ten önce ise Avşar'lar ile ilgili herhangi bir kayıttan ve Avşar beylerine dair bir bilgiye rastlanmamaktadır. Buna karşın İslamiyet'ten önceki dönemlerde Kayı, Eymür, Yazır ve Beydilli boylarının yanında padişah sülalesi çıkarabilmiş 5 boydan bir diğeri de Avşarlardır.

Avşarlar, diğer Oğuz boyları gibi, 10. yüzyıldan itibaren Türkistan bölgesinde Müslümanlığı kabul etmişlerdir. Türk tarihinde; Musul Atabeyliği, Huzistan Afşar Beyliği, Karamanoğulları Devleti, Germiyanoglu'ları, Dulkadiroglu'ları Devleti, Sevindik Han Afşar Beyliği, Nadir Şah ve İran'da Afşar İmparatorluğu gibi, devletler ve beylikler kurmuşlardır. Bunlardan başka, Akkoyunlu, Karakoyunlu, Ramazanoğlu, Safeviler gibi, Türk devletlerinde en etkili Türk unsuru olmuşlardır. Ayrıca Avşarlar, Halep Türkmenleri, Danişmendli Türkmenleri, Boz-Ulus Türkmenleri, Yeni İl Türkmenleri, Musul Türkmenleri gibi, toplulukların arasında yer almışlardır.

Avşarlar boyunun, Dede Korkut Destanlarında geçen ve Oğuzeli olarak bilinen Siri-Derya bölgesinde yaşadıkları bilinmektedir. Bunun yanı sıra Avşarlar boyunun 1071 yılında meydana gelen Malazgirt Savaşından sonra Anadolu'nun Türk'ler tarafından fethedilerek Türk yurduna dönüşmesinde Kayı boyu ve Kınık boyu gibi ilk sıralarda yer aldıkları göz ardı edilemez bir gerçektir. Malazgirt Savaşı'ndan sonra, Anadolu'ya Türkmenlerle beraber göç eden

использоваться имя Афшары в повседневной жизни.

Слово «афшар» впервые употребил арабский историк Абу Мухаммед эль-Макризи. Его Эль-Макризи определяет как название деревни, также оно используется Кашгарли Махмудом в значении «кто делает свою работу быстро». С другой стороны, Решиду'д-дин записал это слово в форме «Авшар». В этом контексте, согласно Решиду'д-дину, афшар означает «проворный и стремящийся охотиться на диких животных». Согласно Решиду'д-дину и Языджыоглу, авшар онгуну (священное животное) - это птица-кролик (орлиная птица, но меньшего размера и коричневого цвета), а согласно Эбулгази Бахадыр Хану, это птица чуре-лачин.

При изучении источников нет никаких записей об авшарах и какой-либо информации об авшарских беях до ислама. С другой стороны, авшары - одно из пяти племен, которые смогли создать султанскую династию наряду с племенами Кайы, Эймур, Языр и Бейдилли в доисламские периоды.

Авшары, как и другие огузские племена, приняли ислам в Туркестанском крае с 10-го века. В тюркской истории они основали государства и княжества, такие как Мосульское Атабекское, княжество Хузистан Афшар, государство Караманогуллары, Гермияноглу, государство Дулкадироглу, княжество Севиндик Хан Афшар, Надир Шах и империя Афшар в Иране. Помимо этого, они были наиболее эффективным тюркским элементом в таких тюркских государствах, как Аккоюнлу, Каракуюнлу, Рамазаноглу и Сефевиды. Они были среди таких общин, как авшары, туркмены Алеппо, туркмены Данишменд, туркмены Боз-улус, туркмены Новой провинции, туркмены Мосула.

Известно, что авшары проживали в районе Сырдарьи, известном как Огузели, который упоминается в эпосах Деде Кorkут. Кроме того, неоспоримым фактом является то, что племя авшаров, как и племена кайы и кынык, заняли первое место в превраще-

Avşarlar, Anadolu Selçuklu Devlet tarafından uç bölgelere yerleştirilerek uç beyi konumunu almışlardır. Bunlardan bir kol da Irak, Suriye yoluyla yine Anadolu'ya gelmişlerdir. Genel olarak, Anadolu'da yerleşim yerleri arasında Avşar adı, Kayılardan sonra ikinci sırada gelmektedir. Bu yer adları, Avşarların, Anadolu coğrafyasının fetih ve iskânında Kayılar ve Kınıklar gibi birinci derecede rol oynadıklarını göstermektedir.

Avşarlar, Türklerin atalarından olan Oğuz elinin 24 boyundan içinde sadece bir boy, ancak kalabalık bir boy olduğu için nerede Türk topluluğu varsa orada Avşarların da olduğu bilinmektedir. Bu kapsamda Avşarları üçe ayırabiliriz:

- 1) İran ve Azerbaycan Avşarları,
- 2) Orta Asya'da kalan Avşarlar,
- 3) Anadolu Avşarları.

Günümüzde İran'da bu boya mensup oymaklar ve köylüler de boylarının adını "Afşar" olarak ifade etmektedirler. İran Afşarlarını (Avşarlarını) Mansur Bey Avşarları, İmanlu Avşarları, Alplu Avşarları, Usalu Avşarları, Eberlu Afşarları olmak üzere başlıca beş büyük obaya ayrılmaktadır. Mansur Bey Avşarları, İran Safevi Devleti kurucusu Şah İsmail'e biat etmiş ve Fars valisi olarak görevlendirilmiştir. 27 obadan meydana gelen İmanlu Avşarları ise günümüzde Güneydoğu Anadolu Bölgesini ve Suriye'nin doğu bölümünü de kapsayacak şekilde ağırlıklı olarak İran bölgesine yerleşmişlerdir. Alplu obasının Şah Abbas döneminde İran'a gelerek yerleştikleri tahmin edilmektedir. Diğer adıyla Gâverûd hâkimi İmam Kulı Sultan olan Usalu Avşarları Kaçar Feth Ali Şah devrinde İran'a yerleştikleri bilinmektedir. Eberlü Avşarları ise Şah Abbas döneminden önce 1548 ile 1598 yılları arasında Safevi Devletine başkentlik de yapmış olan Kazvin Bölgesinde yaşadıklarını ifade etmek mümkündür.

Avşar'ların göçü Balkanlara kadar uzanmaktadır. Osmanlı İmparatorluğu döneminde Karamanoğulları ve Dulkadiroğulları Beyliklerine mensup ailelerin İmparatorluk tarafından zorunlu göçe tâbi tutulması 15. yüzyıldan itibaren ve dönem dönem 16. 17. ve

нии Анатолии в турецкую родину после битвы при Малазгирте в 1071 году. После битвы при Малазгирте авшары, иммигрировавшие в Анатолию вместе с туркменами, были расселены в крайних регионах Анатолийским государством сельджуков и закрепили положение окраинных земель. Одни из них попали в Анатолию через Ирак и Сирию.

В целом название Авшар среди поселений Анатолии стоит на втором месте после племени Кайы. Эти топонимы показывают, что авшары, такие как Кайы и Кынык, сыграли основную роль в завоевании и заселении анатолийской географии. Известно, что везде, где есть тюркская община, есть и авшары, так как авшары одно из 24-х племен ветви Огузов, одно из предков тюрков, многочисленное племя. В этом контексте мы можем разделить авшаров на три части:

- 1) иранские и азербайджанские авшары,
- 2) авшары, которые остались в Средней Азии,
- 3) анатолийские авшары.

Сегодня племена и жители деревень, принадлежащие к этому племени в Иране, также называют свое племя как «афшар». Иранские афшары (авшары) делятся на пять основных об: авшары Мансур-бея, авшары Иманлу, авшары Алплу, авшары Усалу и афшары Эберлу. Мансур-бей Авшар присягнул шаху Исмаилу, основателю иранского государства Сефевидов, и был назначен персидским губернатором. Иманлу Авшары, состоящие из 27 племен, поселились в основном в иранском регионе, который сегодня включает регион Юго-Восточной Анатолии и восточную часть Сирии.

Предполагается, что племя Алплу пришло и поселилось в Иране во время правления шаха Аббаса. Усалу Авшары поселились в Иране во время правления Качара Фетх Али Шаха. Можно утверждать, что Эберлу Авшары жили в районе Казвина, который также был столицей государства Сефевидов между 1548 и 1598 годами, до правления шаха Аббаса.

18. yüzyıllarda sürgün yoluyla parça parça söz konusu bölgeye yerleştirildiklerinden dolayı toplu halde yerleşmemişler ve zamanla Balkanlardaki diğer Oğuz boylarının, özellikle Çepnilerin arasına karışmışlardır. Bulgaristan'da Deliorman bölgesinde ve Makedonya, Kosova civarında dağınık şekilde yaşarlar. Balkanlar'daki Avşarların kökenleri incelendiğinde Karamanoğulları ve Dulkadiroğullarının yanı sıra Danişmedlü ve Bozuluslu oymaklarına da rastlanmaktadır.

Türkiye'nin de bulunduğu coğrafya olan Anadolu coğrafyasına yerleşmiş olan Avşarlar ise ikiye ayırmak mümkündür:

1) Selçuklu ve Anadolu Selçuklu İmparatorluğu döneminde ve söz konusu imparatorlukların ardından daha sonraki yıllarda Anadolu'nun çeşitli bölgelerine dağılarak oralarda çok eskiden beri yerleşik düzene geçmiş olan Avşarlardan olan Germiyoğulları, ve Karamanoğulları beyliklerini bu ayırım içerisinde değerlendirilebilir. 2) İkinci grubu ise Anadolu'da yer alan ve Osmanlı İmparatorluğunun dağılma dönemi içerisinde 1865 yılında Derviş ve Ahmet Cevdet Paşaların Fırka-i İslâhiye harekâtıyla iskân edilen Avşarları oluşturmaktadır.

Osmanlı İmparatorluğu dönemi ele alındığında Çukurova bölgesinde uzun yıllar süren bunalımın sona erdirilmesi amacıyla bölgede yaşayan göçebe Türkmenlerin yerleşik hayata geçirilmesi ve bölgede nüfuzunu arttıran derebeylerinin etkisini kırarak merkezî idarenin tesisi amaçlanmıştır. Fırka-i İslâhiye olarak adlandırılan askeri güç aracılığı ile bölgede tarıma elverişli olan ancak kullanılmayan arazilerin kullanıma açılması sonucu konargöçer olarak yaşayan bölge halkının yerleşik hayata geçirilmesi için politikalar geliştirilmiştir. Konargöçer olarak yaşayan Avşarların yaylalara yerleşmeyi tercih etmesiyle, yerleşik hayata geçişler başlamıştır.

Diğer taraftan bu süreçte şehirlere yerleşen Avşarların yanı sıra, bir kısım Avşarlar da yaşamlarını konargöçer olarak yaylalarda sürdürmüşlerdir. Türk kültürüne uygun olarak hayvancılık, yaylacılık, binicilik, dokumacılık, çiftçilik, avcılık gibi, uğraşlar ile diğer göçebe Türkmenler gibi, yaşamaya devam etmişlerdir.

Миграция авшаров распространяется на Балканы. Во времена Османской империи семьи, принадлежащие к княжествам Караманогуллары и Дулкадиругуллары, подвергались принудительной миграции со стороны Империи, а с 15-го века и время от времени в 16, 17 и 18 веках они расселялись в регионе по частям путем изгнания. Кроме того, они смешались с чепнелами. Авшары живут в районе Делиорман в Болгарии, а также вокруг Македонии и Косово. Когда исследуется происхождение авшаров на Балканах, упоминаются также племена Данишмедлу и Бозулуслу, Караманогуллары и Дулкадиругуллары.

Авшаров, поселившихся в Анатолии, где находится Турция, можно разделить на две части:

1) княжества Гермияногуллары и Караманогуллары, входившие в число авшаров, которые были рассеяны по разным частям Анатолии во времена империи сельджуков и анатолийских сельджуков. В последующие годы после упомянутых империй, они осели там.

2) Вторая группа состоит из авшаров, которые находились в Анатолии, поселились в 1865 году в период распада Османской империи, с операцией Фирка-и Ислахийе Дервиша и Ахмета Джевдет-паши.

Учитывая период Османской империи, для прекращения многолетней депрессии в районе Чукурова была поставлена задача расселить проживающих в регионе кочевых туркмен и установить центральную администрацию, сломив влияние сюзеренов, которые усилили свое влияние в регионе. С помощью военной силы под названием Фырка-и-Аслахие была разработана политика расселения жителей региона, ведущих кочевничество, в результате открытия земель, пригодных для сельского хозяйства, но не используемых в регионе. Если раньше авшары были кочевым народом, предпочитавшим селиться в высокогорье, то потом начался их переход к оседлой жизни. С другой стороны, помимо авшаров, поселив-



Örf ve adetlerine bağlılıklarını uzun müddet koruyabilmişlerdir.

Günümüzde ise Avşarların Anadolu coğrafyasındaki dağılımları incelendiğinde âdetlerini devam ettirdikleri ve yerleşik bir hayata geçtikleri görülmektedir. Bu kapsamda Ankara, Kırıkkale, Afyonkarahisar, Kayseri, Yozgat, Sivas, Kahramanmaraş, Adana, Kastamonu, Bolu, Muğla, Denizli, Isparta, Çorum, Konya ve Antalya şehirlerinde Avşar soyundan gelen çok sayıda köy ve belde bulunmaktadır. Ayrıca Anadolu'nun hemen her yerinde adında Avşar bulunan yerleşim yerleri mevcuttur.

Avşarların kültürleri incelendiğinde sözlü kültürün hâkim kültür olarak yer aldığı bilinmektedir. Bu kapsamda özellikle acı ve kederlerini ağıt ve bozlak yoluyla dile getirdiklerini ifade etmek mümkündür. Konusu acıklı olan ve bir tür uzun hava olan bozlak Avşarlar tarafından sıklıkla söylenmektedir. Kökeni Avşar Türkmenlerine dayanan ve Osmanlı İmparatorluğunun iskân politikasına karşı koymasıyla bilinen Dadaloğlu'nun hikâyesi de türkü ve bozlak şeklinde Anadolu'da okunmaktadır. Benzer şekilde Avşar Beyleri türküsü de yine Anadolu'da yaygın olarak bilinen ve okunan türküler arasındadır.

шихся в городах, некоторые продолжали свою жизнь в качестве кочевников в высокогорье. В соответствии с тюркской культурой они занимались животноводством, верховой ездой, ткачеством, земледелием, охотой. Долгое время сохраняли верность своим обычаям и традициям.

Сегодня, когда исследуется распространение авшаров в анатолийской местности, видно, что они ведут оседлый образ жизни. Есть много населенных пунктов, происходящих от Авшара. Это Анкара, Кырыккале, Афьонкарахисар, Кайсери, Йозгат, Сивас, Кахраманмараш, Адана, Кастамону, Болу, Мугла, Денизли, Испарта, Чорум, Конья и Анталия. Кроме того, поселения Авшаров есть почти в каждой части Анатолии.

При изучении авшаров становится понятно, что устная культура является у них доминирующей. А свою боль и скорбь они выражают болак. Он представляет собой своего рода протяжную мелодию. Например, история Дадалоглу, чье происхождение идет от авшарских туркменов и которая повествует о сопротивлении политике заселения Османской империи, также читается в Анатолии в виде народных песен и болаков. Точно так же баллада Авшарских Беев входит в число народных песен, которые широко известны и поются в Анатолии.

Türkiye’de yaşayan Kazak Türklerinin Hayatı



Жизнь казахских тюрок, живущих в Турции

Pakistan ve Keşmir'den göç ederek Türkiye'ye gelen Kazakların vatanları Çin'deki Doğu Türkistan bölgesidir. Çin'de ve Rusya'da rejim değişikliği sonrası zulüm gören Kazak Türkleri 1930'lu yıllarda Doğu Türkistan'ın Çinli Genel Valisi Şın Şı Say'ın baskı ve zulmüne tahammül edemeyerek yurtlarından hicret etmeye mecbur kaldı. Himalaya dağlarını aşarak, Tibet'ten geçerek 1940'lı yılların başında Hindistan'a geldiler. Burada yaklaşık 12 yıl süren muhaceretten sonra, Kazaklar 1952 senesinin Eylül ayından başlayarak Türkiye'ye iskanlı göçmen olarak yerleşmeye başladılar.

Bu sayımızda okurlarımıza Kazak Türkleri Kardeşlerimizin Türkiye'de ki yaşantılarını

Родиной казахов, переселившихся в Турцию из Пакистана и Кашмира, является Восточно-Туркестанская область в Китае. Люди, подвергшиеся гонениям после смены режимов в Китае и России, были вынуждены мигрировать со своей родины в 1930-е годы, не выдержав притеснений и преследований китайского генерал-губернатора Восточного Туркестана Шын Ши Сая. Перейдя через Гималаи, пройдя через Тибет, они в начале 1940-х годов попали в Индию. После почти 12 лет иммиграции сюда, казахи начали селиться в Турции в качестве постоянных иммигрантов, начиная с сентября 1952 года.



aktarmak için, İstanbul Zeytinburnu'nda bulunan "Kazak Türkleri Vakfı" na gittik ve Vakıf Başkanı Sn. Celal Kahramanla söyleşi gerçekleştirdik. Beni kırmayıp kabul ettiğiniz için teşekkür ederim. Öncelikle Sizi tanıyabilir miyiz?

Мы отправились в «Фонд казахских тюрков» в Стамбуле, в Зейтинбурну, чтобы передать читателям опыт наших братьев. тюрков-казахов в Турции. Мы взяли интервью у Джелала Кахрамана.

Rica ederim. Hoş geldiniz. Ben Celal Kahraman Vakfın Başkanı ve 1986 kurucularından biriyim. 19 kurucuyduk bir tanesi benim.

Türkiye’de yaşayan Kazak Türkleri kimdir? Kendi topraklarını bırakıp neden geldiler buralara?- Diye sorsa sizin cevabınız ne olur?

Biz aslen Doğu Türkistanlıyız. Doğu Türkistan’ın kazaklarındanız. 1937-1938 Kızıl Devrim Çin’de olunca Bizim insanlarımıza, soydaşlarımıza, Müslümanlara baskı yapmaya başladılar.

- Прежде всего, расскажите о себе...

Добро пожаловать! Я глава Фонда Джелала Кахрамана, созданного в 1986 году, и один из его основателей. Нас было 19 учредителей, и я один из них.

- Кто такие тюрки-казахи, живущие в Турции? Почему они покинули свою землю и пришли сюда?

Мы родом из Восточного Туркестана. Когда в Китае произошла Красная революция 1937-



Внутренний вид юрты богатого казаха. 1931 год.

Sadece bize değil oradaki Uygur’a, Özbek’e, Tatarla hepsine baskı yaptılar Asimilasyona sokmak istediler. Tabi bizim insanlarımız için tarihler boyunca hep denir ya Türkler bağımlı

1938 годов, то начали притеснять наших соотечественников - мусульман. Давили не только на нас, но и на уйгуров, узбеков и татаров, хотели ассимилировать нас. Конечно,

yaşamayı pek sevmezler, bağımsız yaşarlar. Artık ondan dolayı mıdır, dinine bağlı olduğundan mıdır demişler ki buna boyun eğmeyiz. Karşı çıkılmış ve o şekilde bir mücadele başlamış. 1937 devriminden sonra demişler ki burası bize vatan olmayacak gidelim. Nereye? Türkiye ye. Türkiye ye gelebilmek için ortada Tibet yaylası var, Himalaya Dağı var bunlar geçilecek. O zamanlar araba yok. Her kes varını yoğunu satıyor 3-5 kişinin belki atla gelen vardır, bir kaç kişinin de devesi vardır. Hepsi yayan olarak 18000 kişi yola çıkıyor. 1800 kişi Pakistan'a geliyor. Neden bu kadar kişi sayısı azalıyor, çünkü Tibet yaylası çöl arazisi iklim olarak kötü, Himalaya dağı zaten dünyanın en yüksek dağı. Tamam dağın tepesinden aşmamışlar ama eteğinden de geçseniz 2-3 bin metre yüksektir havanın soğukluğu etkilemiş. Tam o soğuk havadan geçiyorlar bu sefer Pakistan tam ekvator kuşağına yakın sıcak iklim. Hem sıcak hem soğuk çoğunluğu bu iklimsel şartlardan dolayı hayatını kayıp etmiş. Burada yerleşmiş ve 12-13 sene bu topraklarda yaşamışlar. O zamanlar Türkiye de CHP iktidarı var. Bu süreçte Pakistan da ki büyük elçilik vasıtasıyla buradaki hükümete göçmen olmak istediklerini, kabul edilmek için defalarca dilekçe veriliyor ama hiç biri kabul edilmiyor. Taki rahmetli Adnan Menderes 1951 de iktidara gelince müracaat ediliyor ve kabul ediyor. 13 Mart 1952 de rahmetli Adnan Menderes bir kararname imzalıyor hani bu gün Ukrayna'dan gelen Ahıskalı Türkler için iskanlı göç kararnamesi çıktı ya onun gibi, bizde de o kanuna istinaden 1952 Eylül ayında Türkiye ye göç başlıyor. Gelen kişi sayısı 1800 kişi.

Buraya ilk nereye geldiniz. Herkes tek bir yerde mi toplandı. Nasıl karşılandınız?

İskanlı göç olarak geldiğimiz için devlet herkese bakmış. Tuzlada devletin misafirhanesi var oraya ve Zeytinburnu'nda şimdi İBB sosyal tesisleri yapıldı eskiden "Köy işleri ve Tarım Bakanlığı'nın bir misafirhanesi vardı bir kısmını da buraya, bir kısmını da Sirkeci'de "Sepetçiler Kasrı" var şimdi Yeşil Ayın Genel Merkezi buraya yerleştirmişler. Daha sonra devlet bizimkilere demiş ki; siz neyle uğraşırsınız, mesleğiniz nedir? Sizi ona göre

na протяжении всей истории всегда говорили о нашем народе, что турки живут независимо. После революции 1937 года говорили, что это место не будет нашей родиной. Поэтому казахи поехали. Куда? В Турцию. Чтобы попасть в Турцию, есть Тибетское нагорье, есть Гималаи, их надо пересечь. Тогда не было машин, только у немногих лошади и верблюды. Продали все, что у них есть. Вышли 18 000 человек пешком, и все они пришли в Пакистан.

Потом количество людей уменьшилось, потому что в пустынной местности Тибетского нагорья тяжелый климат. Ладно, до вершины горы не доходили, но даже если пройти через низину, то она высотой 2-3 тысячи метров, и там очень холодно. А в Пакистане жаркий климат, близкий к экваториальному. Так что много людей погибло из-за этих климатических условий.

Они поселились здесь и жили на этой земле 13 лет. В то время в Турции было правительство Республиканской народной партии (тур. - CHP). Правительству через посольство в Пакистане подается множество петиций о том, что беженцы хотят быть иммигрантами, но ни одна из них не принимается. Когда же в 1951 году к власти пришел Аднан Мендерес, петицию наконец приняли. 13 марта 1952 года Аднан Мендерес подписывает указ. Кстати, недавно был издан указ об иммиграции для турок Ахыска, прибывающих из Украины. Мы также начали мигрировать в Турцию в сентябре 1952 года на основании этого закона. Количество пришедших – 1800 человек.

- Где вы впервые заселились здесь? Как вас приняли?

Поскольку мы приехали как иммигранты, государство позаботилось о всех. В Тузле есть гостевой дом от государства, а сейчас в Зейтинбурну построены социальные объекты İBB. Тогда нашему народу сказали: «Разместим вас соответствующим образом и позаботимся». Что же касается животноводства и земледелия, то людям предоставили места в различных частях Анатолии в соответствии

yerleştirelim ve kendi başınızın çaresine bakın, çünkü o zamanlar şimdiki gibi değil, devletimizde zor zamanlardan geçiyor. Bizimkilerinde bir kısmı hayvancılık, bir kısmı çiftçilik değince onlara ihtiyaca göre Anadolu'nun çeşitli yerlerinde yer vermişler, oralara göndermişler. Niğde'nin köylerine mesela Aksaray o zaman Niğde'ye bağlı oraya, Konya'ya, Manisa'ya, Kayseri'ye göndermişeler. Böyle dağıtmışlar bizi. Bazıları da biz kendi imkanlarımızla geçiniriz, ticaret yapmak istiyoruz deyip İstanbul'da kalanlarda olmuş. Ama tabi bunlar bir elin parmağını geçmeyecek kadar az.

Siz nerde doğdunuz, büyüdünüz? Sizin aileniz Anadolu'ya gidenlerden mi, yoksa İstanbul'da kalmayı tercih edenlerden mi?

O kanun 1952 çıkıyor. Tabi göçün gerçekleşmesi 1953 sarkıyor. O zamanki şartlarda hemen gelemiyorlar. Ben 1956 İstanbul doğumluyum. Burada doğdum büyüdüm. Okulu da burada okudum, Sayın Cumhurbaşkanımızla aynı okulda okudum. O bizden büyük olduğu için abimizdi ama yatılı okuduğumuz için her gün beraberdik.

Okuldan sonra görüştünüz mü hiç? İletişiminiz var mı?

Tabi ki var. Hatta 2013 senesine o zaman Başbakanken müracaat bulduk. Kazak adetine göre devlet büyüklerine çapan hediye edilir. Bizde o zamanlar Sn. Başbakanımıza hediye etmek istedik. Sağ olsun hemen kabul etti. Öyle ki biz tam bu kadar hızlı geri dönüş beklemiyorduk ve tam hazır değildik ama yine de gittik hediyelerimizi taktim ettik. Sağ olsun çok güzel karşıladı. Bir şeye ihtiyacımız olup olmadığını sordu. Beni tanıdı hatta bozuldu. Benim iki ismim var kimse bilmez. O bana tam ismimle hitap etti Celal Abdülcelil Kahraman bu zamana kadar neredesin diye sitem etti. Onunla siyasi yaşantımızda beraberdi. Aynı partide görev yaptık. Ara sıra toplantılara davet ediyor gidiyoruz. Pandemiden önce her sene iftar programları düzenler bizi de davet ederdi katılırdık. Böyle iletişimimiz devam ediyor.



с их потребностями. Отправляли в деревни, например, в Аксарай, Конью, Манису и Кайсери. Правда, некоторые сказали, что хотя бы заниматься бизнесом и остались в Стамбуле. Но, конечно, таких было немного.

- Где вы родились и выросли? Ваша семья из тех, что уехали в Анатолию или из тех, кто предпочел остаться в Стамбуле?

Реализация иммиграции началась в 1953 году. Я родился в 1956 году в Стамбуле. Учился в той же школе, что и наш Президент. Он был нашим старшим братом, но мы были вместе каждый день, потому что учились в школе-интернате.

- Вы когда-нибудь поддерживали общение после школы? У вас есть контакт с ним?

Есть, конечно. Мы даже обращались к нему в 2013 году, когда он был премьер-министром. По казахской традиции государственным деятелям дарят мотыгу. Мы хотели представить его нашему премьер-министру. К счастью, он сразу согласился. Мы не ожидали такой быстрой реакции и были не совсем готовы, но

Peki Celal Bey geldiğiniz topraklara gidip geliyor musunuz? Akrabalar var mı? İletişiminiz var mı? Akrabalarımız var tabi ama eskisi gibi iletişimimiz yok. Son 7 yıldır özellikle Çin baskıyı artırınca oradaki akrabalarımızla iletişimimiz koptu ne yazık ki. Eskiden sık sık telefonla görüşürdük. Whatsappla üzerinden iletişimideydik ama şimdi maalesef. Gidip gelmeye gelince, bir zaman serbest bırakıldı gidenler oldu tabi. Büyüklerimiz gitti ziyaret etti. Benim amcam ,babam abim hatta yeğenim bile gitti gördü oraları ama bana nasip olmadı. Ben Kazakistan'a gittim. Orada 2 kere bir kurultaya katıldım misafir olarak. Ama temelli gitmeyi hiç düşünmedik.

Celal Bey vakfı kurmanızdaki maksat neydi. Ne oldu da kurmaya karar verdiniz?

Vakfi kurmaktaki amacımız; O zamanlar yeni yeni gençlerin diskotek, bara gitmeleri başlamıştı ve buna pek iyi bakılmıyordu, kaldık şu anda ondan daha kötü şeyler çıktı Allah korusun. O günkü şartlarda oralara giden gençlerimiz çoğalmaya başlayınca büyüklerimiz dediler ki, birleşelim toplantı yapalım. Kazak gençleri gidiyor, yok oluyor, yok olacak örf adetimiz unutuluyor, dilimiz unutuluyor. Ne yapalım buna karşı diye

все же пошли и вручили свои подарки. Спасибо ему, очень хорошо встретил нас, спросил, не нужно ли что-нибудь. Он даже узнал меня, назвал моим полным именем - Джелал Абдулджелил Кахраман. Теперь Президент время от времени приглашает нас на встречи. До пандемии он каждый год организовывал программы ифтара и приглашал нас. Так продолжается наше общение.

- Джелал бей, посещаете ли вы земли, из которых пришли? Есть ли родственники? У вас есть ли контакты с ними?

У нас есть родственники, конечно, но не общаемся как раньше. К сожалению, мы потеряли связь с ними за последние семь лет, особенно когда Китай усилил давление. Раньше мы часто разговаривали по телефону. Когда же дело доходит до отъезда и приезда, были и те, кого освободили один раз. Мой дядя, мой отец, брат и даже мой племянник пошли и увидели это, но для меня это было невозможно. Я дважды был в Казахстане на конгрессе в качестве гостя. Но мы никогда не думали уйти навсегда.

- Джелал бей, какова была цель создания





bir sürü toplantılar yapıldı seri halinde. 1982 Hacettepe İşletme mezunuyum ben. O dönemde bizim camiamızda Kazaklar arasında üniversite mezunu kişi sayısı parmakla gösterilecek kadar azdı maalesef. O günkü şartlarda öyleydi. Millet geçim derdinden sıkıntıdan çocuklarını okutamıyordu. Geçim derdi sadece bu güne mahsus değil o zamanda sıkıntılar vardı. Bize nasip oldu okuduk, 1982 de üniversiteyi bitirdik. Başında söylediğim gibi bu vakfın 19 kurucusu var 1986 da burayı kurmuş olduk, arkadaşlarla beraber, büyüklerimizle beraber. 19 kişiden o gün itibari ile 4-5 i benim yaşlarımdaydı diğer kurucular 50 yaşın üstündeydi. Bu şekilde bu Vakıf kuruldu.

Peki burada herhangi bir iş ile ilgili buradaki Kazakistan konsoloslughuna gittiğinizde kolayca işinizi hal edebiliyor musunuz?

Tabi ki işimizi hal ediyoruz. Hatta ziyaretimize Kazakistan devletinden misafirlerde oldu bu süreçte. 1991 den sonra Nazarbayev'in

fondu? Что заставило вас принять такое решение?

Наши старейшины сказали: «Давайте соберемся и проведем собрание. Уходит казахская молодежь, забыты наши обычаи, забыт наш язык». Много встреч было проведено, чтобы решить эти проблемы.

В 1982 году я окончил факультет делового администрирования в Хаджеттепе. В то время, к сожалению, количество выпускников вузов среди казахов в нашей общине было слишком небольшим, чтобы его можно было указать. Люди не могли отправить своих детей в школу из-за жизненных трудностей. Но нам посчастливилось учиться и закончить университет в 1982 году.

И мы создали Фонд в 1986 году вместе с друзьями и старейшинами. В то время 4-5 человек из 19 были моего возраста, а остальным основателям было за 50. Так был создан этот Фонд.

- А когда вы идете в казахстанское консульство здесь по какому-либо делу, легко ли вы справляетесь со своими делами?

Конечно, мы ведь делаем свою работу. При этом у нас в гостях были люди из Казахстана. После 1991 года приехало несколько помощников Назарбаева. А он даже уполномочил наш Фонд выдавать членские документы и казахстанские сертификаты. Поэтому, когда у них есть наша печать, они могут без проблем заниматься своими делами по месту жительства.

- Вы говорите на своем языке дома? Сохраняете ли свои обычаи? Например, вступаете в родственную связь только со своими?

Как я уже сказал, большинство наших людей жили в деревнях, и они не забыли свой язык. Но я учился в школе-интернате в Имамхатипе семь лет, затем пять лет в Анкаре. И, к сожалению, не так хорошо знаю свой язык. Но мы стараемся говорить на нем, и жить по народным обычаям. Например, пьем ак чай (чай с молоком), и я не выхожу утром, не выпив его.



yardımcılarından gelenler oldu. Türkiye Ziyaretlerinde bizi de ziyaret ettiler. Hatta bizim vakfa üyelik kağıdı, kazaktır belgesi verme yetkisi de verdi. Bizim mühürümüz olduğu zaman ikamette sorun yaşamadan işlerini hal edebiliyorlar.

Evde kendi dilinizde mi konuşuyorsunuz? Örf adetlerinizi yaşatır mısınız? Mesela kız alıp verme kendi içinizde mi oluyor. Düğünlerde kendi örf adetlerinize göre mi yaparsınız? Müzisyenleri buradan mı çağırıyorsunuz yoksa memleketten mi?

Hani dedim ya insanlarımızın büyük kısmı köylerde yaşadılar. Köylerde yaşayanlar dillerini unutmadılar devam ettirebiliyorlar. Ama ben İmamhatip'de 7 sene yatılı okudum sonra 5 sene Ankara Hacettepe'de okudum. Öğreneceğim yaşta evden uzak olunca ne yazık ki o kadar iyi bilmiyorum ama gayret ediyoruz. Azda olsa da konuşmaya çalışıyoruz. Evde kendi örf adetlerimize göre yaşamaya çalışıyoruz. Yemeklerimiz hep kendi yemeklerimiz. Mesela Akçay içiyoruz (sütlü çay) ben sabah onu içmeden çıkmam. Evliliklere gelince belli bir süre sadece kendi içimizde oluyordu ama artık o kalmadı. İsteyen istediğiyle evleniyor. Yeni nesil böyle kısıtlayamazsınız, zorlayamazsınız. Burası 5 kattır. 2 katı komple halı döşendi 1 erkekler için diğeri hanımlar için. Biz hala yer sofrasında yeriz evde de burada da. Üst kat kazan dairesi. 3 koyunun sığacağı kadar kazanlar var. Bütün toplantılarımızı burada yaparız. Düğünlerde de kendi müziklerimiz çalar. Bizim çalgı dombra biliyorsunuz. Burada da onu çalan arkadaşlar var düğünlerimize onları davet ederiz.

Geçim kaynağı nedir Kazak Türklerinin. Genel olarak neyle uğraşırlar?

Bizim insanlarımızın ezelden beri yani memleketten beri çiftçilik, hayvancılıkla uğraştığı için elleri deri işine yatkındır. Deri işi yaptılar uzun süre hatta Avrupa ülkelerinin bir çoğu bizimkilerden alırdı deriyi. Sonra plastik imalatıyla uğraşanlar var. Şahsen benim plastik ürettiğim imalathanem vardı. Ama tabi yeni jenerasyon

Когда дело доходит до брака, какое-то время это было только со своими, но теперь уже не так. Любой может жениться на ком хочет. Вы не можете ограничивать или принуждать новое поколение.

Мы также до сих пор едим за столом на полу, - и дома, и здесь. Проводим все наши встречи здесь. Также играем собственную музыку на свадьбах. Вы знаете наш инструмент - дombra? Здесь есть друзья, которые на ней играют, и мы приглашаем их на наши свадьбы.

- Что является источником средств к существованию тюрков-казахов? Чем они вообще занимаются?

Так как наш народ испокон веков занимается земледелием и животноводством, его руки склонны к работе с кожей. Теперь даже большинство европейских стран покупают изделия у нас. Потом есть те, кто занимается изготовлением пластмасс. Лично у меня был цех, где производили пластик. Но, конечно, новому поколению повезло больше, чем старому. Молодые люди приобретают различные профессии, большинство из них имеют высшее образование.

- Знает ли новое поколение, откуда берется его история? Знакомы ли вы с вашими традициями? Проводятся ли у вас вечера памяти с участием молодежи?

Конечно, все знают. Может быть, мы немного слабы в изучении языков, но молодежь почитает наши обычаи, хорошо знает нашу историю, откуда мы пришли. Мы всегда говорим о них дома. Конечно, у нас есть различные мероприятия. Фактически в этом году исполняется 70 лет нашей иммиграционной истории. Мы отметим его вместе со всеми казахстанскими объединениями здесь. Сначала посетим могилу Аднана Мендереса, затем устроим пикник в белградском лесу. Мы предполагаем, что придет 1000 человек. Будет очень приятно, если это произойдет. Конечно, мы взяли перерыв из-за пандемии, но теперь сделаем все снова.!

daha şanslı eskiye nazaran artık üniversitede okutmak daha kolay. Gençler çeşitli meslekler ediniyor bir çoğu üniversite mezunu.

- Вы когда-нибудь думали вернуться обратно?

Мы никогда не думали о возвращении, и наши



Yeni nesil kendi tarihini nereden geldiğini biliyor mu? Gelenlerine vakıf mı? Anım geceleriniz oluyor mu gençlerin katıldığı?

Tabi ki hepsi biliyor. Belki dil öğrenmede biraz zayıfız ama geleneklerimizi bilirler. Tarihimizi nereden nasıl geldiğimizi iyi bilirler. Evde hep anlatırız konuşuruz bunları. Tabi çeşitli aktivitelerimiz oluyor. Hatta bu sene bizim göç tarihimizin 70 ci yılı. Buradaki bütün Kazak dernekleriyle birlikte onu kutlayacağız. Önce Adnan menderesin mezarını ziyaret ediyoruz sonra piknik etkinliğimiz olacak Belgrad ormanında. Tahminimiz 1000 kişi gelecek. Olursa çok güzel olacak. Bu bizde gelenek halinde oluyor ama tabi pandemiden dolayı ara vermiştik ama artık yine yaparız. Hatta pandemiden öncesine kadar her sene Nevruz'uda kutlardık. Yine onları yaparız çünkü devlette artık istiyor Nevruzun kutlanmasını.

Gerі dönmeуi düşünдünüz mü hiç?

Gerі dönmeуi hiçbir zaman düşünmedik. Büyüкlerimizde düşünmemiş. Daha öncede ifade ettiğim gibi buraya göçten sonra bir dönem yıllarda Çin Cumhuriyeti geliş gidişi serbest ş. Buradan ziyarete gidenler olduğu gibi

stariki об этом не думали. Как я уже говорил ранее, Китайская Республика на какое-то время в 80-х годах стала свободной. Конечно, были те, кто приехал оттуда, и те, кто ездил сюда в гости. В то время пришедшие туда сказали нам, увидев это место: «Вы пришли в рай мира. Какая красивая страна!» В то время с нами были казахи, которые приехали из Афганистана, - они уехали на время в Казахстан, но не смогли вернуться. Действительно, такого комфортного состояния нет нигде. Я имею в виду тех, кто не покидает это место. Если ты скажешь мне идти туда жить сейчас, я не поеду. Мы счастливы здесь!

18 марта 2021 года в Зейтинбурну открыли площадь Абая и его памятник. Спонсорство статуи, изготовленной по случаю 175-летия со дня рождения известного поэта и мыслителя не только Казахстана, но и всего тюркского мира, взял на себя ваш президент г-н Зиятдин Кассанов по предложению Абзала Сапарбекулы - посла Казахстана в Анкаре. Наш президент Джелал, который никогда не жалел сил не только для турков Аахыска, но и для турецкого государств и его народа, долж-

oradan da gelenler olmuş tabii. O zaman orada gelenler burayı görünce bize şöyle demişler “Siz dünyanın cennetine gelmişiniz. Ne güzel memleket” diye ah ediyor iç geçiriyorlardı. O zamanlar bizimle birlikte Afganistan’dan gelen Kazaklarda vardı onlar bir dönem Kazakistan’a gittiler ama yapamadılar geri döndüler. Hakikaten bu kadar rahat devlet hiçbir yerde yok. Yani burayı terk edip gidenin aklına şaşarım. Bana da şimdi git orada yaşa deseniz gitmem. Burada çok şükür yaşam standartımız belki en üstte değil ama altta değil. Burada mutluyuz iyi ki gelmişiz.

18 Mart 2021 de Zeytinburnu’nda Abay meydanı ve heykeli açıldı. Sadece Kazakistan değil, aynı zamanda Türk dünyasının ünlü şair ve düşünürü Abay Kunanbayoğlu’nun doğumunun 175. yıldönümü vesilesiyle yapılan heykelin sponsorluğunu Kazakistan Ankara Büyükelçisi Sayın Abzal Saparbekuly’ nun teklifiyle Dünya Ahıskalı Türkler Birliği (DATÜB) Genel Başkanımız Sayın Ziyatdin Kassanov üstlendi. Sadece Ahıskalılar için değil türk devletlerine ve halkına da elinden geleni hiçbir zaman esirgemeyen Başkanımız Celal beyinde dikkatini çekmiş olmalı ki son olarak bana şu sözleri söyledi. “Bu Vakıf bağışlarla bir şekilde ayakta duruyor. Biz Sizin gibi şanslı değiliz. Ziyatdin Bey gibi Başkanın olması sizin için büyük nimet. Kadrini bilin üzmeyin onu.”

Bu sohbet’ten anladığınız üzere Kazak Türkleri Türkiye’de geldikleri günden bu yana hep mutlu yaşamışlar, he duruma şükür edip bu devlete faydalı olmak için çalışmışlar. Hatta geri dönme fırsatları olduğunda bile dönmeyi düşünmemişler. Sıcak karşılımlarından ve samimi sohbetinden dolayı Kazak Türkleri Vakıf Başkanı Sn. Celal Kahraman’a çok teşekkür ederim.

**Refika Muhammedgil**

**DATÜB Kadın Kolları Başkanı**

но быть, привлек его внимание, и, наконец, он сказал мне эти слова. «Этот фонд как-то выживает на пожертвования. Нам не так повезло, как вам. Для вас большое благословение иметь такого президента, как г-н Зиятдин. Знайте ему цену».

Как можно понять из этого разговора, тюрки-казахи всегда жили счастливо с того дня, как пришли в Турцию, благодарили за все и работали, чтобы быть полезными этому государству. И когда у них появилась возможность вернуться, они даже и не думали про это.

За теплый прием и искреннюю беседу выражаем благодарность президенту Фонда «Казакстанские тюрки» г-ну Джелалу Кахраману.

**Рефика Мухаммедгиль,  
Председатель женского комитета  
DATÜB**



KERAİMLER KİMDİR?



KERAİMY – KTO ONI?

Keraimler ( Karaylar) - Doğu Avrupa'daki Karaimizmin Türkçe konuşan takipçilerinden gelen küçük bir etnik grup. Karay dili, Türk dillerinin Kıpçak grubuna aittir. Kuzey (Trakai), güney (Galiçya) ve Kırım lehçeleri vardır. Karay



dilinin Kırım lehçesi, Litvanya ve Batı Ukrayna Karaylarının lehçelerinden önemli ölçüde farklıdır. Şu anda, Trakai hariç, Karay dilinin tüm lehçeleri pratik olarak ortadan kalktı. «Karaim» kelimesi 9. yüzyılda kullanılmaya başlandı ve başlangıçta dini bir grubu ifade etmek için kullanıldı. Karailer, dinin bütün bir ulusun atası olabileceği tarihte eşsiz bir örnektir. Karaizm'e inanan küçük bir grup insandan bahsediyoruz. Karaylarla ilgili yakın halklar Yahudiler ve Kırım Tatarlarıdır. Çoğu bilgin, Karayların Yahudiliğin takipçilerinin bir dalı olduğuna inanma eğilimindedir. Rus İmparatorluğu'nda din, milliyetten bağımsız olarak belirtildi. SSCB'de din yerine milliyet belirtildi. Buna göre Sovyet Türkolojisinde Karay etnosunun adına «Karailer» terimi verilmiştir. Konuşulan dilleri, sözlü folklorları, gündelik gelenekleri ve yaşam tarzları bakımından çevredeki Türk halklarına benzeyen Karaylar, geleneksel olarak, Yahudilikle ilgili veya Yahudiliğin bir mezhebi olarak yorumlanan bir din olan Karaizm'i kabul ettiler, iş yazışmalarında İbrani dilini kullandılar. bilimsel eserler, ayin ve mezar kitabeleri. Bu bağlamda, Karayların kökeninin iki ana versiyonu vardır: Sami ve Hazar. Her ikisi de hâlâ bilimsel tartışmaların konusu olmaya devam ediyor ve bir yandan Yahudiler ve Karailer arasındaki

Кераимы (караимы) - небольшая этническая группа, произошедшая от тюркоязычных последователей караизма в Восточной Европе. Караайский язык относится к кыпчакской группе тюркских языков. Различают северный (тракайский), южный (галисийский) и крымский диалекты.

Крымский диалект караимского языка существенно отличается от диалектов литовских и западно-украинских караимов. В это время исчезли практически все диалекты караимского языка, за исключением тракайского. Слово «караимы» вошло в обиход в девятом веке и первоначально использовалось для обозначения религиозной группы.

Караимы — уникальный пример в истории, когда религия может быть прародительницей целого народа. Речь идет о небольшой группе людей, верящих в караизм. Близкими народами, родственными караимам, являются евреи и крымские татары. Большинство ученых склонны считать, что караимы являются ответвлением иудаизма. В Российской империи религия указывалась вне зависимости от национальности. В СССР вместо религии указывалась национальность. Соответственно, термин «караимы» был присвоен караимскому этносу в советской тюркологии.

Подобно окружающим тюркским народам в их разговорном языке, устном фольклоре, повседневных обычаях и образе жизни, караимы традиционно приняли караизм - религию, связанную или интерпретируемую как секта иудаизма, и использовали иврит в своей деловой переписке, научных трудах, ритуальных и надгробных надписях. В связи с этим существуют две основные версии происхождения караимов: семитская и хазарская. Обе до сих пор остаются предметом научных дискуссий и не являются полностью взаимоисключающими, что подтверждается рядом антропологических исследований, доказывающих разницу между евреями и караимами, с одной стороны, и аналогичную разницу между крымцами и караимами, с другой.

Сходство между литовскими караимами,

farkı, diğer yandan Kırım ve Karaylar arasındaki benzer farkı kanıtlayan bir dizi antropolojik çalışma tarafından desteklenen, birbirini tamamen dışlamıyor. Litvanya Karayları, Avrupa ve Akdeniz Karaitleri arasındaki benzerlikler. Bu teorinin Hazar (Türk) teorisine göre Karailer, 7-10. yüzyıllarda Yahudiliğe geçen ve yerleşim yerleri arasında Kırım olan Türk göçebe bir halk olan Hazarların soyundan gelmektedir. Ekim Devrimi'nden sonra, Kırım Karaylarının belirli bir kısmı, Wrangel'in birlikleriyle birlikte Rusya'dan Polonya, Fransa, Almanya ve Türkiye'ye (İstanbul), ayrıca Macaristan'a, Çekoslovakya, Yugoslavya ve Bulgaristan'a göç etti. Karailer, Orta Çağ'dan beri Litvanya'nın bazı bölgelerinde karma bir nüfusa (Hıristiyanlar, Yahudiler, Tatarlar) sahip yerleşim yerlerinde kompakt bir şekilde yaşıyorlar. Bununla birlikte, Karay yazarlarının Büyük Dükalık'ta Magdeburg Kanununun tüm faydalarından yararlanan tek Hıristiyan olmayan Karaylar olduğuna dair ifadeleri Rus tarihçilerinde de bulunabilir.

Karayların toplam sayısı 2 bin kişiyi geçmiyor. Çoğu Ukrayna'da yaşıyor, yaklaşık 1.200 kişi. Diğer ülkelerde (Rusya, Litvanya, Kazakistan ve Polonya) yaklaşık 250-350 kişi yaşıyor.

Karaitlerin ilk sözlerinden biri 13. yüzyıla kadar uzanıyor. Kırım Hanlığında Solkhat şehrinde bir topluluk olduğu bilinmektedir. Bazı insanlar daha sonra Kaffa olarak adlandırılan Feodosia'ya taşındı. 15. yüzyılda, Münihli bir gezgin, Karaite topluluğundan bahseden Kaffa'yı ziyaret etti. Oryantalist Avraam Yakovlevich Garkavi, Karayların ilk vatanının Kırım olduğuna inanıyor. Litvanya prensi Vitovt, Kırım'a karşı bir kampanya sırasında Karay topluluğunun bir kısmını ele geçirdi ve onları Galiç, Lutsk ve Trakai'ye gönderdi. Karaylar daha sonra Litvanya'ya yerleşmeyi başardılar.

Modern Litvanya'da 250'den az Karait, üç organize toplulukta yaşıyor: Vilnius (yaklaşık 150 kişi), Trakai (50 kişiden az), Panevezys (30 kişiden az). Vilnius ve Trakai'de aktif Karay kenasları vardır (Panevezys'deki kenas Sovyet döneminde yıkılmıştır). Karaite mezarlıkları var (Vilnius'ta iki bölüme ayrılmış ortak bir Tatar-



европейскими и средиземноморскими караимами, согласно хазарской (тюркской) теории происходит от хазар, тюркского кочевого народа, обратившегося в иудаизм на протяжении веков, и чьи поселения находились в Крыму. После Октябрьской революции определенная часть крымских караимов вместе с войсками Врангеля эмигрировала из России в Польшу, Францию, Германию и Турцию (Стамбул), а также в Венгрию, Чехословакию, Югославию и Болгарию. Караимы компактно проживали в поселениях со смешанным населением (христиане, евреи, татары) в некоторых частях Литвы со средних веков. Однако утверждения караимских писателей о том, что они были единственными караимами-нехристианами в Великом княжестве, пользующимися всеми благами Магдебургского права, можно найти у российских историков.

Общая численность караимов не превышает двух тысяч человек. Большинство из них проживает в Украине - около 1200 человек. Примерно 250-350 человек живут в других странах (Россия, Литва, Казахстан и Польша).

Одно из первых упоминаний о караимах



Karay mezarlığı var). Karaites Devlet Etnografya Müzesi Trakai'de faaliyet göstermektedir. Zaman zaman, Karayca konuları üzerine kitaplar Litvanca ya da Litvanca ve Karayca (Latin alfabesi) dillerinde paralel metinlerle yayınlanır. Karay dilinde eksiksiz bir Karay dua kitabı yayınlandı. Litvanya'nın modern Karay topluluğu aktif kültürel ve sosyal çalışmalar yürütür.

Karay mutfağı, Karayların (Karailer) ulusal mutfağıdır. Karay mutfağının gelenekleri Hazar dönemine (VIII-X yüzyıllar) kadar uzanır. Karayların ulusal mutfaklarına karşı tutumu atasözüne yansır: «Babamın yemediği benim de yemediğim yemek» (Karayca: «Babam aşam aşni men de aşam»). Karay yemeklerinin tarifleri, göçebe çobanlar ve çiftçiler için tipiktir. Nesilden nesile aktararak günümüze kadar gelmiştir. Karaylar arasında yemek pişirmeye her zaman büyük saygı duyulmuştur. Hatta bir inanç var: hostes sık sık şenlikli yemekler hazırlarsa ve birçok insan bunları denerse, bu onun mutluluğunu getirecektir. Karay soyadlarından bazıları yemek pişirme ile bağlantılıdır: Ekmekçi (fırıncı), Pastak (ocak) Karay mutfağının özelliği,

относится к 13-му веку. Известно, что в городе Солхат Крымского ханства существовала община. Часть людей перебралась в Феодосию, которая позже стала называться Кафпой. В 15 веке Каффу посетил мюнхенский путешественник, рассказавший о караимской общине. Востоковед Авраам Яковлевич Гаркави считает, что первой родиной караимов был Крым. Литовский князь Витовт захватил часть караимской общины во время похода на Крым и отправил их в Галич, Луцк и Тракай. Позже караимам удалось обосноваться в Литве.

В современной Литве менее 250 караимов проживают в трех организованных общинах: Вильнюсской (около 150 чел.), Тракайской (менее 50 чел.), Паневежской (менее 30 чел.). Активные караимы есть в Вильнюсе и Тракае. Имеются караимские кладбища (в Вильнюсе есть общее татаро-караимское кладбище, которое разделено на две части). Караимский государственный этнографический музей работает в Тракае. Время от времени издаются книги на караимскую тематику на литовском языке или с параллельными текстами на литовском и караимском языках (латиница). На караимском языке издан полный караимский молитвенник. Современная караимская община Литвы ведет активную культурную и общественную работу.

Караимская кухня — национальная кухня караимов (караимов). Ее радиции восходят к хазарскому периоду (VIII-X вв.). Отношение караимов к своей национальной кухне отражено в пословице: «Еда, которую не ел мой отец, и я тоже не ел» («Атам ашман ашни - мен де ашам»). Рецепты караимских блюд типичны для кочевников-скотоводов и земледельцев. Они передавались из поколения в поколение. Кулинария всегда была в почете у караимов. Существует даже поверье: если хозяйка часто готовит праздничные блюда, и их пробует много людей, это принесет ей счастье. Некоторые караимские фамилии связаны с кулинарией, например, экмекчи (пекарь), пастак (повар). Для караимской кухни харак-

farklı kuzu türlerinin kullanılması ve bunların hamurla birleştirilmesidir. Göçebe yaşamda bazı et yemeklerini pişirme gelenekleri aranmalıdır: çiğ bir kuzu bacağı bir eyere bağlanır, et güneşte ve rüzgarda kurutulur, kakach'a dönüşür. Kuzu bacakları ve dilleri havada gölgede kurutulur. Ulusal statüye sahip en popüler yemek hamurdolmadır. Et suyunda haşlanmış küçük köftelere benziyor. Koyun veya kümes hayvanları eti ikinci yemek olarak yenir. Et pirezola şeklinde servis edilebilir veya kuru erik ilavesiyle bir kazanda pişirilebilir. Ördek, hindi veya koç etinin bir arada olduğu pilav popülerdir. Karay mutfağının en egzotik yemeklerinden biri tavuk dolmasıdır. Bu yeşil bezelye ve kirazla doldurulmuş tavuk. Kaymak, küçük bir porsiyon hazırlamak için en az 4 litre tam yağlı süt gerektiren bir incelik olarak kabul edilir. Kaymak bir incelik olarak kabul edilirse, katyk bir baharattır, ancak süt bazında da hazırlanır. Bu bir daha subut ediyor ki, Keraimler türk etnik grubuna aid bir toplumdur.

**Lorik Halilov**  
**Azerbaycan**

терно использование разных видов баранины и сочетание их с тестом.

Интересны традиции приготовления некоторых мясных блюд в кочевой жизни: сырую баранью ногу привязывают к седлу, мясо вялят на солнце и ветру. Бараньи ножки и языки сушат на воздухе в тени. Самое популярное блюдо, имеющее статус национального, — фаршированное. Выглядит как маленькие фрикадельки, сваренные в бульоне. Баранину или мясо птицы едят в качестве второго блюда. Мясо можно подать в виде котлет или приготовить в казане с добавлением чернослива. Популярно сочетание мяса утки, индейки или барана.

Одним из самых экзотических блюд караимской кухни является фаршированная курица. Ее, фаршируют зеленым горошком и вишней. Сливки считаются деликатесом, ведь для приготовления небольшой порции требуется не менее четырех литров цельного молока. Если сливки считаются деликатесом, то катык – это приправа, но готовится он и на молочной основе. Это еще раз доказывает, что караимы является обществом, принадлежащим к турецкому этносу.

**Lorik Halilov**  
**Azerbaycan**



## KARAKALPAKLAR



Богатая история каракалпаков



Karakalpaklar bir Türk halkıdır ve Kıpçak alt grubuna aittir. Adı «siyah kapak» olarak tercüme edilir. Bu millet Hazarlar, Peçenekler ve Uzlar ile ilgiliydi, Volga'nın sol yakasını dolduran Başkurtlar ve eski Bulgarlardan çok uzak olmayan Rusların yanında yaşıyorlardı.

Каракалпаки являются тюркским народом и относятся к кыпчакской подгруппе. Название переводится как «черный колпак». Эта народность состояла в родстве с хазарами, печенегами и узами, проживали они по соседству с русскими, неподалеку от башкир и древних



булгар, заселяя левый берег Волги. Всего в мире проживает около 825 000 каракалпаков.

Существует у каракалпаков предание, что они когда-то проживали на территории Средней Азии, а в свои настоящие места проживания пришли из бывшего Казанского ханства, откуда их изгнали ногаи. Они были вынуждены бродить долгое время по степям, бороться с киргиз-кайсаками. После народность распалась на три части. Одни поселились в дельте реки Амударья, вторые — на нижней Сырдарье и Ени-Дарье, третьи в Зеравшанской долине. В 18 веке одна из частей каракалпаков приняла русское подданство, но потом перешла под покровительство Хивы и части Бухары, так как русские не смогли оградить ее от киргизов. В 1873 году территория правого берега Амударьи, на которой проживали каракалпаки, вошла в состав России

Основной район проживания народности — Каракалпакстан, Республика расположена на территории Узбекистана в дельте реки Амударья. Небольшое количество представителей этой народности живет в Ферганской долине и Хивинском оазисе, в Казахстане, в основном, в Мангистауской области, в Туркмении, в г. Москве, в Московской, Волгоградской, Саратовской, Астраханской и Оренбургской областях.

Каракалпакский язык является одним из языков тюркской семьи и относится к ногайско-кыпчакской подгруппе. 1 декабря является официальным днем каракалпакского языка.

В каракалпакском языке существует два диалекта: юго-западный и северо-восточный. В советское время на основе северных говоров образовался литературный каракалпакский язык. Письменность каракалпакского языка на основе латиницы, до 1996 года была на основе кириллицы. На этом языке ведется преподавание в начальных и средних школах, проходит чтение некоторых дисциплин в Каракалпакском государственном университете имени Бердаха.

Toplamda, dünyada yaklaşık 825.000 Karakalpak yaşıyor. Karakalpaklar arasında bir zamanlar Orta Asya topraklarında yaşadıkları ve asıl ikamet yerlerine Nogaylar tarafından kovuldukları eski Kazan Hanlığı'ndan geldiklerine dair bir

efsane var. Bozkırlarda uzun süre dolaşmak, Kırgız-Kaysaklarla savaşmak zorunda kaldılar. Millet üç parçaya bölündükten sonra. Bazıları Amudarya nehrinin deltasına, ikincisi - aşağı Syrdarya ve Yenidarya'ya, üçüncüsü Zeravshan vadisine yerleşti. 18. yüzyılda Karakalpakların bir kısmı Rus vatandaşlığını aldı, ancak daha sonra Ruslar onu Kırgızlardan koruyamadıkları için Hiva'nın ve Buhara'nın bir kısmının korumasına girdi. 1873'te Karakalpakların yaşadığı Amu Darya'nın sağ yakasının toprakları Rusya'nın bir parçası oldu. Halkın ana yerleşim bölgesi, Özbekistan topraklarında Amudarya Nehri deltasında bulunan Karakalpakstan Cumhuriyeti Karakalpakstan'dır. Bu milliyetin az sayıda temsilcisi Kazakistan'da, özellikle Maniut bölgesi, Türkmenistan, Moskova, Moskova, Volgograd, Saratov, Astrakhan ve Orenburg bölgelerinde Fergana Vadisi ve Hiva vahasında yaşıyor. Karakalpak dili, Türk ailesinin dillerinden biridir ve Nogai-Kıpçak alt grubuna aittir. 1 Aralık Karakalpak dilinin resmi günüdür. Karakalpak'ta iki lehçe vardır: güneybatı kuzeydoğu Sovyet döneminde, edebi Karakalpak dili kuzey lehçeleri temelinde oluşturulmuştur. Karakalpak dilinin yazımı Latin alfabesine, 1996 yılına kadar Kiril alfabesine dayanıyordu. Karakalpak dili ilk ve orta okullarda öğretilir, bazı disiplinler Berdakh'ın adını taşıyan Karakalpak Devlet Üniversitesi'nde okunur. Karakalpakların ana faaliyeti sığır yetiştiriciliğidir. Esas olarak sığır, koyun ve kümes hayvanları yetiştirir. Balıkçılık ve çiftçilikle uğraşırlar. Halk el sanatlarından deri üzerine kabartma, ağaç oymacılığı, halı dokuma, nakış, dokuma ve kuyumculuk, keçecilik, hasır dokuma ve terzilik yaygındır. Tarlalara buğday, arpa ve darı ekilir, toprak boğaların üzerine sürülürdü. Karakalpaklar, tarlaları sulamak için gölleri ve akarsuları ustaca kullandılar. Şimdiye kadar, Syrdarya Nehri'nin alt kesimlerinde 18. yüzyıla ait tarla izleri ve özel sulama tesislerinin kalıntıları korunmuştur. Kış için sığırları beslemek için saman ve saz stokladılar. Karakalpaklar kurşun, güherçile ve kırmızı bakır çıkararak kurşun ve barut yaptılar. Buhara'dan silah aldılar. Nehir boyunca hareket ettiler ve gemilerde ve

Основной деятельностью каракалпаков является скотоводство. Разводят преимущественно крупный рогатый скот, баранов и птицу. Занимаются рыболовством и земледелием. Из народных ремесел распространено тиснение по коже, резьба по дереву, ковроделие, вышивка, ткацкое и ювелирное ремесло, валяние войлока, плетение циновок и пошив одежды.

Каракалпаки издавна сеяли пшеницу, ячмень и просо, землю пахали на быках. Они умело использовали для орошения озера и протоки. До сих пор в низовьях реки Сырдарья сохранились следы полей и остатки специальных ирригационных сооружений 18 века. На зиму, чтобы прокормить скот, запасали сено и камыш. Каракалпаки добывали свинец, селитру и красную медь, из которых изготавливали пули и порох. Оружие они получали из Бухары.

Передвигались по реке и перевозили грузы на лодках и арбах, распространена у народа и верховая езда на лошадях. Для рыбалки использовали лодку «кайык».

Каракалпаки являются полуоседлым народом, у них существовало большое количество временных жилищ, которые отличались особым строительным материалом, способом устройства и планировкой. В основном все зависело от природно-хозяйственных условий. Единственными устойчивыми и постоянными жилищами, которые не зависели от местности и условий природы, являются юрта и саманный, глинобитный дом «там». Жили в юртах зимой и летом. Когда нужно было обороняться от соседей-кочевников, казахов и туркменов (особенно зимой), каракалпаки собирались в аулы и ставили свои юрты в укреплениях «цала». Их обносили стенами или огораживали земляным валом, окруженным рвом.

Дом строили прямоугольной формы, с плоской крышей. В нем было одно или два жилых помещения. Под одной крышей с домом часто обустраивали очаг, хлев, кладовые и крытый двор, в котором ставили юрту. Вход

arabalarda mal taşıdılar, ata binmek de halk arasında yaygındır. Balık tutmak için «kayık» teknesini kullandılar. Karakalpaklar yarı yerleşik

был закрыт большими деревянными воротами. В таме жили, в основном, зимой, летом предпочитали переселяться в юрту.



bir halktır, yapı malzemesi, yapım yöntemi ve yerleşim düzeni bakımından farklılık gösteren çok sayıda geçici konutları vardır. Temel olarak, her şey doğal ve ekonomik koşullara bağlıydı. Araziye ve doğal koşullara bağlı olmayan tek istikrarlı ve kalıcı konutlar, yurt ve kerpiç, kerpiç «oradaki» kerpiç evdir. Yaz kış yurtlarda yaşarlardı. Özellikle kış aylarında göçebe komşulara, Kazaklara ve Türkmenlere karşı savunma yapılması gerektiğinde, Karakalpaklar aullerde toplanır ve yurtlarını «tsal»ın tahkimatlarına kurarlar. Duvarlarla çevriliydiler veya bir hendekle çevrili toprak bir surla

Строили каракалпаки и глиняные мазанки, полуземлянки и землянки. У крупных феодалов–баев были замки-усадыбы, которые строились из пахсы и обносились стенами. Сегодня в поселениях каракалпаков распространены и современные дома, но есть много традиционных жилищ.

Каракалпаки исповедуют ислам и являются мусульманами-суннитами.

В их национальной самобытной кухне присутствуют элементы соседних народов: узбеков, казахов и туркменов. Мясные блюда готовят, в основном, из говядины и барани-

çevriliydiler. Ev, düz bir çatı ile dikdörtgen şeklinde inşa edilmiştir. Bir veya iki yaşam alanı vardı. Evle aynı çatı altında, genellikle bir ocak, bir ahır, depolar ve bir yurt yerleştirildiği kapalı bir avlu düzenlediler. Evin girişi büyük ahşap kapılarla kapatıldı. Esas olarak kışın tama'da yaşıyorlardı, yazın ise bir yurda taşınmayı tercih ediyorlardı. Karakalpaklar ve kil kulübeler, yarı sığınaklar ve sığınaklar inşa ettiler. Büyük feodal bays, pakhsa'dan inşa edilmiş ve surlarla çevrili kalelere sahipti. Günümüzde Karakalpak yerleşimlerinde meskenler de yaygın olmakla birlikte, geleneksel konutlar da oldukça fazladır. Karakalpaklar İslam'ı kabul ediyor ve Sünni Müslümanlar. Karakalpakların ulusal özgün mutfağında komşu halkların unsurları vardır: Özbekler, Kazaklar ve Türkmenler. Et yemekleri ağırlıklı olarak dana ve kuzu etinden hazırlanır, at eti, deve eti ve kümes hayvanları yenir. Domuz eti dini nedenlerle yenmez. Çok fazla patates, sebze yiyorlar, tahıl ve baklagillerden hazırlanan birinci ve ikinci yemekler: piring, darı, maş fasulyesi, dzhugara, fasulye, sorgum. Yemekler çoğunlukla kızartılır ve kaynatılır. Haşlanmış hamur ve et kombinasyonu mutfakta oldukça yaygındır. En yaygın Karakalpak yemekleri pilav, lagman, gurtik, şavlya, manpar, samsa, mantı, shorpa, köfte, et suyu bazlı şehriye çorbası ve mashaba çorbasıdır. Hemen hemen tüm sofralarda buğday unundan yapılan kekler servis edilir. Köfte jugar unundan yapılır. yud karakalpak turamadır - köfte ile ince kesilmiş et. Sütü siyah ve yeşil çay için. Bu gelenek halk arasında ancak 19. yüzyılda yayıldı. Ekşi süt ürünlerinden kımız, ayran, lor ekşi kütle suzma, haşlanmış süttten ekşi sütü içecek katyk ve kurut yapılır - biber ve tuz ile kurutulmuş suzma topları. Karakalpakların kıyafetleri, serbest bırakılması için bir gömlek, botlara sıkışmış pantolonlar, bir sabahlık - shapan, bir eşarp veya kuşakla bağlanmış. Sabahlıklar küçük şeritler halinde koyu renkli kumaşlardan dikildi, altlarına kapitone kaşkorse giydiler - beshpent. Kışın, içinde yün olan bir koyun derisi ceket, başlık olarak siyah bir koyun derisi şapkası giydiler. Eski zamanlarda, halkın adının temelini oluşturan konik şekilli "kalpak-takyya" yüksek siyah keçe şapkalar giyiyorlardı.

ny, edyat koninyu, verbluyatinyu i domashnyuyu ptytuy. Svininyu po religiozным soobraжениям ne upotreblyayut. Mnoгo edyat kartofelya, ovoцey, pervyye i vtorye blyuda gotovyat iz kryu i bobovyh: rysa, prosa, машa, dжугары, фасоли, сорго. В кухне широко распространена комбинация из отварного теста и мяса. Самые распространенные каракалпакские бlyуда: плов, лагман, гуртик, шавля, манпар, самса, манты, шорпа, пельмени, суп-лапша на бульоне и суп-машаба. Практические все бlyуда к столу подают с лепешками, приготовленными из пшеничной муки. Из джугарной муки делают клёцки. Одним из любимых бlyуд каракалпаков является турама — мелко нарезанное мясо с клёцками.

Пьют черный и зеленый чай с молоком. Этот обычай распространился у народа только в 19 веке. Из кисломолочных продуктов делают кумыс, айран, творожную кислую массу «сузьма», кисломолочный напиток из кипяченого молока «катык» и «курут» — сушеные шарики из сузьмы с перцем и солью.

Одежда каракалпаков состоит из рубахи на выпуск, штанов, которые заправляли в сапоги, халата — шапана, подпоясанного платком или кушаком. Халаты шили из темных тканей в мелкую полоску, под них надевали стеганый камзол — бешпент. Зимой носили тулуп из овчины шерстью внутрь, в качестве головного убора — овчинную шапку черного цвета. В древности носили черные войлочные высокие шапки конусообразной формы «калпак-такья», которые и послужили основой названия народа. Женщины носили рубаху-платье, штаны и халат. Вместо камзола часто надевали безрукавку. Женщины этой народности любят одежду ярких цветов, особенно красного и синего. Много на их одежде вышивки и украшений из металла. Вместо паранджи надевали халатообразную накидку «жежду», которая не закрывала лицо. Часто на голове носили длинный платок, его повязывали поверх тубетейки, как чалму.

Женский головной убор «саукеле» является произведением искусства каракалпаков и создается искусными ювелирами. Он пред-

Kadınlar gömlek-elbise, pantolon ve bornoz giyerlerdi. Kaşkorse yerine genellikle kolsuz bir ceket giyilirdi. Bu milletin kadınları, özellikle kırmızı ve mavi olmak üzere parlak renkli kıyafetleri sever. Giysilerinde çok fazla işleme ve metal takı var. Burka yerine, yüzü örtmeyen, cüppe benzeri bir pelerin zhegdu giydiler. Genellikle kafasına uzun bir fular takılırdı, türban gibi bir takke üzerine bağlanırdı. Kadın başlıklı saukele, Karakalpakların bir sanat eseridir ve yetenekli kuyumcular tarafından yapılmıştır. Keçeden yapılmış ve üzeri kırmızı bezle kaplanmış bir miğferdir. Elbise metal plakalar, desenler, kolyeler, renkli boncuklar ve çoğunlukla mercan olmak üzere taşlarla zengin bir şekilde dekore edilmiştir. Manşet - kaskın üst kısmı - dikilmiş kumaş şeritlerden yapılmış siyah geniş bir haç ile çaprazlanmıştır. Alnına ağır bir gümüş jyga rozeti iner. Kulaklıklara turkuaz veya carnelian kyran ekleri olan iki gümüş plaket takılır. Plakaların şekli kartal veya av kuşlarına benzer. Saukelenin arkasına işlemeli uzun bir kumaş şeridi (halaka) yapıştırılır. İnsanların yemek sırasında belli katı kuralları ve davranış âdetleri vardır. Geleneksel olarak Karakalpaklar yemeklerini yerde bir masa örtüsünün etrafında oturarak yerler. Et suları kase veya fincanlarda servis edilir, kalın yiyecekler elle yenir. Genellikle günde üç kez yiyin. Bir yemeğe başlamadan önce, tamamen boşalması gereken ellerinize su dökmek gerekir. Sıçrayanların yemeğin içine girmemesi için ellerinizden sallamanız mümkün değildir. Konum veya yaştaki en yaşlı olan önce yemeye başlar. Eve bir misafir gelirse, ona ayrı, ekşi süt veya katybylamyk yahnisi pişireceğinden eminler. Bir çocuğun doğumunda, yenidoğanı tüm talihsizliklerden ve sıkıntılardan koruması gereken ritüeller yapılır. Adına çok dikkat edilir, toplumun en saygın üyesi, yaşlı veya manevi lider onu seçer. İsimler genellikle büyük büyükbabaların ve büyük büyükannelerin onuruna verilir. Kökü -nur olan Karakalpaklar arasında en yaygın isimler, örneğin Nursultan, Nuratdin. Bir çocuğun doğumundan 40 gün sonra beshik-tui düzenlenir. Çocuk ilk kez yıkanır, kundaklanır ve genç annenin akrabaları

stavlyat soboy şlem, vypolnenный iz voyloka i pokryтый красным сукном. Убор богато украшают металлическими бляхами, узорами, подвесками, цветными бусами и камнями, в основном, коралловыми. Тумак — верхняя часть шлема — перекрещена черным широким крестом из нашитых тканевых полосок. На лоб спускается тяжелая серебряная бляха «жыга». К наушникам прикрепляют две серебряные бляхи с бирюзовыми или сердоликовыми вставками «кыран». По форме бляхи похожи на орла или ловчих охотничьих птиц. Сзади к саукеле прикрепляется длинная полоса ткани (халака), украшенная вышивкой.

У этого народа существуют определенные строгие правила и обычаи поведения во время приема пищи. По традиции пищу каракалпаки едят, сидя на полу вокруг скатерти. Бульон подают в мисках или чашках, густую пищу едят руками. Обычно в день едят три раза. Перед тем как начать трапезу, нужно полить на руки воду, которая полностью должна стечь. Стряхивать ее с рук нельзя, чтобы брызги не попали в пищу. Первым начинает есть старший по положению или возрасту. Если в дом приезжает гость, его обязательно угощают айраном, кислым молоком или варят похлебку «катыбыламык».

При рождении ребенка проводятся обряды, которые должны защитить новорожденного от всех несчастий и бед. Большое внимание уделяется имени, выбирает его самый уважаемый член общества, старейшина или духовный лидер. Часто имена дают в честь прадедов и прабабушек. Самые распространенные у каракалпаков имена с корнем «нур», например, Нурсултан, Нуратдин. Через 40 дней после рождения ребенка устраивают «бешик-туй». Ребенка купают, впервые пеленают и кладут в ярко раскрашенную кроватку-качалку (бешик), которую приносят родственники молодой матери. Вместе с ней они приносят лепешки, завернутые в скатерть, игрушки и сладости.

Под подушку в бешик ребенку принято класть лук, нож и перец, чтобы ребенок был беспо-

tarafından getirilen parlak renkli sallanan yatağa (beşik) yerleştirilir. Onunla birlikte masa örtüsüne sarılmış kekler, oyuncaklar ve tatlılar getirirler. Çocuğun düşmana karşı acımasız olması, büyük bir bileme taşı ve ekmek olması için bir beşikte yastığın altına soğan, bıçak ve biber koyması adettendir, böylece kafası sert bir taş gibi olur, akıl harikadır. ve gözler keskin görüşlüdür. Yüzün güzel ve açık olması, hayatın aydınlık olması için bacakların altına bir ayna yerleştirilir. Küçük çocukların kıyafetlerine çeşitli muskalar dikilir, böylece hayatta sıkıntılar onlara dokunmaz. Bundan sonra gelin tutulur ve her misafir yenidoğana bir hediye sunar. Karakalpakların düğünü birkaç aşamadan oluşur, başlıcaları şunlardır: gizli anlaşma; gelin «patia toi» evinde küçük bir ziyafet; düğün günü (gelinin evinde ve damadın evinde bir ziyafet). Komplo genellikle gelin evinde yapılır, damadın ebeveynleri gelinin ebeveynlerine hediyeler verir. Evlilik için izin veren büyüklerin mutlaka muvazaada yer alması gerekir. Damadın akrabaları beyaz şeyler verirler ve kalymın büyüklüğü konusunda anlaşılır. Bir anlaşmadan sonra, gelin ve damadın ebeveynleri bir “kenes oyuncağı” düzenler, akrabaları, akrabaları ve komşuları buna davet eder. Bu olayda, hepsi düğünün konularına karar verirler. Ardından, masrafları damat tarafından ödenen bir “parti toi” düzenlenir. Geline, anne ve babasına ve akrabalarına hediyeler verir. Küçük bir ziyafetten sonra gelinin ebeveynleri damadın ebeveynlerine gelir ve onlara hediyeler verir. Gelinin «sonsu» ağlaması, düğün töreninin ayrılmaz bir parçasıdır. Babasının evinden ayrılan bir kızın üzüntüsünü dile getirir. Gelin damadın evine geldiğinde annesi, genç karısı için hayatı tatlı hale getirmek için ona şekerler yağdırır. Bundan sonra kız, desenli bir ekran shymydyk ile kapatılmış bir odaya götürülür. Yüzü ortaya çıkarmak için en önemli törenin başlangıcına kadar orada olmalı - bahis ashar. Sonra gelin her konuğu selamlar ve ona selam verir. Bu törene kelin salom denir.

**Lorik Halilov**  
**Azerbaycan**

щаден с врагом, большой точильный камень и хлеб, чтобы голова была как камень твердой, ум великим, а глаза зоркими. Под ножки кладут зеркало, чтобы лицо было красивым и открытым, а жизнь светлой. К одежде маленьких детей пришивают разные обереги, чтобы в жизни их не коснулись беды. После проводятся смотрины, и каждый гость преподносит новорожденному подарок.

Свадьба у каракалпаков состоит из нескольких этапов, основными из них являются: сговор; малый пир в доме невесты «патия той»; день свадьбы (пир в доме невесты и в доме жениха). Сговор проводится обычно в доме невесты, и родители жениха дарят родителям невесты подарки. Обязательно в сговоре должны принимать участие старейшины, которые дают разрешение на брак. Родственники жениха дарят вещи белого цвета и договариваются о размере калыма. После сговора родители невесты и жениха устраивают «кенес той», приглашают на него родственников, близких людей и соседей. На этом мероприятии все они решают вопросы проведения свадьбы. Потом проводится «патия той», расходы на который оплачивает жених. Он одаривает невесту, ее родителей и родных подарками. После малого пира родители невесты приходят к родителям жениха и дарят им подарки.

Плач невесты «сынсу» является неотъемлемой частью свадебного обряда. Он выражает грусть девушки, которая покидает отчий дом. Когда невеста приходит к дому жениха, его мать забрасывает ее конфетами, чтобы жизнь молодой жены была сладкой. После девушку проводят в комнату, закрытую узорчатой ширмой «шымылдык». Там она должна находиться до начала самой важной церемонии открытия лица «бет ашар». Потом невеста приветствует каждого гостя и кланяется ему. Этот обряд называется «келин салом».

**Лорик Халилов**  
**Азербайджан**



## KARAKALPAKLARIN ÜNLÜ TURKOLOGU



ВЫДАЮЩИЙСЯ УЧЕНЫЙ-КАРАКАЛПАКОВ  
С МИРОВЫМ ИМЕНЕМ

Marat Nurmukhamedov, 6 Ocak 1930'da Karakalpak ÖSSC'nin Turtkul şehrinde, Karakalpakstan'ın tanınmış bir halk ve devlet adamı, KK ÖSSC MSK'nın ilk başkanı Koptileu Nurmukhamedov ve Perdegul Nurmukhamedova'nın ailesinde doğdu. 20 Eylül 1937'de Koptileu Nurmukhamedov «halk düşmanı» olarak tutuklandı. 1937'den 1957'ye kadar, M.K. Nurmukhamedov'un ailesi için 20 zor yıldır. Sadece 7 yıl boyunca baba, Fransız devrimcisinin adını taşıyan tek oğlu Marat'ın yanındaydı. M.K. Nurmukhamedov, "halk düşmanı" iki savunmasız kadınına - anne ve büyükanne - yıllarca süren zulmün tanığı olarak büyüdü. Ailedeki beş çocuktan üçü hastalık ve yetersiz beslenmeden öldü. Tüm haklarından mahrum bırakılan aile, gerçeğin hakim olacağını ve Koptileu'nun geri döneceğini umdu ve bekledi. Marat Koptlewich, ailesinin başına gelen denemelerin olumlu yanının, kaderin darbelerini sabırla alt etme yeteneği olduğuna inanıyordu. Ülkedeki baskı makinesi sevgili kocayı ve babayı aileden aldı. Ve oğul, tüm hayatıyla babasının anısına layık olduğunu kanıtladı - Koptileu Nurmukhamedov, daha sonra Karakalpak halkının değerli bir oğlu oldu. M.K. Nurmukhamedov'un gelecekteki çıkarlarının şekillenmesinde belirli bir rol, bölgenin tanınmış

Marat Nurmukhamedov родился 6 января 1930 года в городе Турткуле Каракалпакской АССР в семье известного общественного и государственного деятеля Каракалпакии, первого председателя ЦИК КК АССР Коптилеу Нурмухамедова и Пердегуль Нурмухамедовой. 20 сентября 1937 года Коптилеу Нурмухамедов был репрессирован как «враг народа». С 1937 по 1957 годы — это двадцать тяжёлых лет для семьи М. К. Нурмухамедова. Всего семь лет отец был рядом со своим единственным сыном — Маратом, которого называли так в честь французского революционера. М. К. Нурмухамедов рос свидетелем долгих лет преследования двух беззащитных женщин «врага народа» — матери и бабушки. Трое из пяти детей в семье умерли от болезней и недоедания. Лишённая всех прав, семья надеялась и ждала, что правда восторжествует и Коптилеу вернётся. Марат Коптлеуич считал, что положительной стороной испытаний, выпавших на долю его семьи, была способность стойчески преодолевать самостоятельно удары судьбы. Машина репрессий в стране отняла у семьи любимого мужа, отца. А сын всей своей жизнью доказал, что достоин памяти отца — Коптилеу Нурмухамедова, став впоследствии достойным сыном каракалпакско-

araştırmacısı, Türkolog, folklorist Filoloji Doktoru, yakınlarda yaşayan ve ailesiyle arkadaş olan Profesör N.A. Baskakov tarafından oynandı. M.K. Nurmukhamedov, Karakalpak halkının kültür alanındaki başarılarının sadece ülkede değil, yurtdışında da yaygın olarak tanınmasını sağlayan ulusal mirasın geniş tanıtımına önemli katkılarda bulunan en önde gelen Karakalpak bilim adamlarından biridir. Uluslararası Türkoloji Kongrelerinin çalışmalarına aktif olarak katılan M.K. Nurmukhamedov, Özbekistan'daki Türki araştırmalarda yüksek nitelikli uzmanların yetiştirilmesine özel önem verdi ve Doğu Araştırmaları Enstitülerinde Türk dillerinde çok sayıda el yazısı koleksiyonuna atıfta bulundu. SSCB Bilimler Akademisi ve UzSSR Bilimler Akademisi «bütün birlik» işbölümünün bazı Bilim Akademileri Türkiye'yi incelerken, Özbekistan Bilimler Akademisi'ni - Hindistan, İran, Afganistan ve bazı Arap ülkelerinde incelemesini eleştirdi. Buna ek olarak, Kafkas Türkologları Türkiye'yi esas olarak Kafkasya ile bağlantılı olarak incelediler. M. K. Nurmukhamedov, Taşkent Devlet Üniversitesi Şarkiyat Fakültesi'nin bir parçası olarak, Özbekistan İlimler Akademisi Şarkiyat ve El Yazmaları Enstitülerinde çok sayıda anıtın ve modern edebiyatın incelenmesi için bir Türkiyat araştırmaları Türk dilleri bölümü oluşturmanın amaca uygun olduğuna dikkat çekti.

20 Haziran 1986'da Akademisyen M.K. Nurmukhamedov, 56 yaşında İzmir havaalanından kongreye giderken trafik kazasında trajik bir şekilde öldü. Uluslararası Türkoloji Kongresi'nin çalışmalarına katılması gerekiyordu. Kongre katılımcıları M.K. Nurmukhamedov'un anısını onurlandırdılar, raporu okundu ve yayınlandı. M.K. Nurmukhamedov, Karakalpakstan'daki Nukus şehrinde, anavatanına defn edildi.

го народа. Определённую роль в формировании будущих интересов М. К. Нурмухамедова сыграл известный исследователь края, тюрколог, фольклорист доктор филологических наук, профессор Н. А. Баскаков, который жил рядом и дружил с его родителями. М. К. Нурмухамедов — один из самых видных каракалпакских учёных, внёсший значительный вклад в дело широкой пропаганды национального наследия, благодаря чему достижения каракалпакского народа в области культуры стали широко известны не только в стране, но и за рубежом. Активно участвуя в работе Международных тюркологических конгрессов, М. К. Нурмухамедов обратил особое внимание на подготовку в Узбекистане высококвалифицированных специалистов-тюркологов, имея в виду большое количество рукописных фондов на тюркских языках в Институтах востоковедения АН СССР и АН УзССР. Он критиковал «общесоюзное» разделение труда, когда Академии наук Грузии, Армении, Азербайджана изучали Турцию, а Академия наук Узбекистана — Индию, Иран, Афганистан, некоторые арабские страны. Кроме того, тюркологи Кавказа изучали Турцию в основном в связи с Кавказом. М. К. Нурмухамедов указывал на целесообразность создания отделения тюркологии в составе Восточного факультета Ташкентского государственного университета, секторов в Институтах востоковедения и рукописей АН Узбекистана по изучению многочисленных памятников и современной литературы на тюркских языках. 20 июня 1986 года в возрасте 56 лет академик М. К. Нурмухамедов трагически погиб в автомобильной катастрофе по дороге из аэропорта в город Измир (Турция). Он должен был принять участие в работе очередного международного Тюркологического Конгресса. Участники конгресса почтили память М. К. Нурмухамедова, его доклад был зачитан и опубликован. Похоронен М. К. Нурмухамедов на родине в Каракалпакии в Нукусе.

ORTAK MANEVİ DEĞERLER, MANEVİYAT KÖPRÜSÜ



ОБЩИЕ ПРАВСТВЕННЫЕ ЦЕННОСТИ

Türklüğün vicdanı bir,dini bir,vatanı bir,  
Fakat hepsi ayrılır olmazsa,İsanı bir...

**Ziya Gökalp**

Ey türk kızı,ey türk oğlu,  
Oyan!Oyan!  
Daha büyük olmak için,  
Daha güçlü olmak için ,  
Oyan!Oyan!  
Büyük Turan kurmak için  
Oyan!Oyan!

### **Millet vekili Ganire Paşayeva**

Her milletin manevi değerleri, kimliğini, antik çağını ve tarihsel köklerinin tekdüzeliğini belirleyen başlıca faktörlerden bazılarıdır. Bir ulusun Tarihi sahnede varoluşunun temel göstergesi olan manevi değerler, aynı zamanda en önemli savunma kalkanıdır, onun atalarının başına neden olur ve yüzyılların tüm denemelerinde yabancılaşmayı önler.

Kökleri tarihin sonsuz derinliklerinden süzülen Türklerin milli-manevi değerleri, zaman zaman karşılaştıkları «böl ve yönet» tepkisine direnerek daha da zenginleşmiş ve özgürleşmiştir. Milletin bu değerleri koruyan ve gelecek nesillere aktaran eserlerine duyduğu sonsuz saygı ve sevgi, aydınların yenilmez mücadelesinin bir sonucudur.

Ancak milli ve manevi değerlerin anlamı neleri içerir?Bu anlam birçok faktörü yansıtırsa da bugün bunlardan 3 tanesi hakkında düşüncelerimizi paylaşacağız: 1. Dil birliği 2. Gelenek birliği 3. Edebi düşünce birliği.

Dil, milletin varlığının ilk ve ana şartıdır. Bir milleti birleştiren ve kök birliğini ispat eden bir aynadır. Dünyanın birçok dehasının sözlerinde, ulusun ulusal varlığının bir teyidi olarak ana koruyucu araç olarak değerlendirilir. Yürekten konuşmak isterseniz, Fransızca kelimesi akla gelmeyecektir (L. Tolstoy).

Her bir halkın milliliğini, manevi değerlerini yaşatan, geliştiren onun dilidir.(H.Aliyev)

Dil, en büyük bölünme silahı olduğu kadar, birlik ve beraberliğin de aracıdır. Dilin bu özelliğini dikkate alan sosyal aktivistlerin ve

Совесть у тюрков одна,  
религия одна,  
родина одна,  
Но если все не уйдут, то язык один...

**Зия Гёкалп**

О турецкая девушка,  
о турецкий сын,  
проснись, проснись!  
Чтобы быть больше,  
чтобы быть сильнее,  
проснись, проснись!  
Чтобы построить Великий Туран  
проснись, проснись!

### **Депутат Ганира Паеева**

Нравственные ценности каждой нации - один из главных факторов, определяющих ее своеобразие, древность и единообразие исторических корней. Нравственные ценности, являющиеся главным показателем присутствия нации на исторической сцене, становятся и важнейшим защитным щитом, препятствующим отчуждению во всех испытаниях веков, обуславливая глубокую связь с ней. Национально-духовные ценности тюрков, корни которых отфильтрованы из бескрайних глубин веков, стали богаче и свободнее, сопротивляясь импульсу «разделяй и властвуй», с которым они время от времени сталкиваются. Бесконечное уважение и любовь народа к своим творениям, сохраняющего эти богатства и передающего их будущим последователям, есть результат непобедимой борьбы просвещенных.

Но что входит в смысл национально-нравственных ценностей? Хотя это значение отражает множество аспектов, сегодня мы поделимся своими мыслями о трех из них. Это единство языка, единство традиций и единство литературной мысли. Язык есть первое и главное условие существования нации. Язык - зеркало, которое объединяет нацию и доказывает ее коренное единство. В высказываниях многих гениев мира он це-

söz ustalarının, onu korumayı ve onu yabancı etkilerden korumayı ana vatan görevi saymaları tesadüf değildir. M.F. Ahundzade, Mirza Celil, H. Zerdabi, F. Koçerli, A. Sahhat ve anadilimizin sağlığı için savaşan binlerce milliyetçi vatansever yazarın eserlerinde dile ilişkin bilgece ifadeler bunun bir kez daha kanıtıdır: bir milletin malı, malı yine yaşar. ama dilini çıkarırsan ölür, yavaş yavaş tarih sahnesinden silinir (H. Zerdabi). Türk dünyasının büyük ustaları Ahmed Yesevi, Yunus İmra, Hatay, Kırım Türkçesi İsmail Gaspıralı, vb. Kelimelerin ustalarının eserlerinde dilin toplum hayatında kendisine en değerli hazine olarak değer veren eşsiz eserleri ifade edildi. Türk halklarının bölünmesi politikasına karşı savaşan, Türk dünyasının birliğine karşı çıkan İsmail Gaspıralı'ydi: Özbek, Türkmen, Kazakh, Azeri, karakalpak, başkurt, Kırgız, tatarlar gibi isimlerin Türk milletinin bölünmesi senaryosunun ana perdesi olduğunu belirtti, Bunun bir oyun olduğunu ima eden "dil, düşünce, iş dünyasında birlik" fikrini ve ulusun yok edilmesi ve bu oyunun sonunda tarihi sahneden silinmesi gibi korkunç bir sonla nasıl başa çıkılacağını ileri sürdü. Türk dilleri arasında tarihsel ve coğrafi faktörlere dayanarak çok farklı olmayan dil özelliklerini ifade etti, sadece aynı geleneğin çocukları gibi farklı lehçeler konuşuyorlardı. Zengin bir gelişme yolundan geçen Türk dili, Özbek, Kırgız, Başkurt, Tatar, Azerbaycan, Kazak vb. gibi tek bir köke ait olan milletin bir iletişim aracı ve varlık anıtıdır. Türk dilinin ilk ansiklopedisinin yazarı Mahmud Kaşgari, «Divanü lüğat-it-Türk» adlı eserinde, milli ve manevi değerler, tarih, coğrafya ile ilgili araştırmaların yanı sıra, dilimizin büyüklüğünü aktararak dilimizin büyüklüğünü gerçekleştirmektedir. İnsan düşüncesinin en küçük noktalarını, İslam'ın kurucusu Hz. Muhammed'in düşüncelerinden alıntı yaparak: «Türk dilini öğrenin, çünkü onların uzun sürecek hakimiyeti var» sözlerinden yola çıkarak, bu dilin gelecekte dünya çapında fikir alışverişi için birincil iletişim aracı olacağına olan güvenini dile getirdi.

Divan'da kullanılan etnonimler «Türkmen», «Uygur», «Oğuz», «Başkurt» vb. Etnonomik gibi kelimelerin açıklanması, Türklerin ahlaki yönelim

nitelyi kalya glavnoe zaщитnoe sredstvo i podtverzhdeniye individual'nogo sushchestvovaniya natsii. «Eсли хочешь говорить от души, слово французское не придет на ум» (Л. Толстой). «Именно язык каждого народа поддерживает и развивает национальность и нравственные ценности» (Г. Алиев).

Язык — это инструмент объединения и единства, а также величайшее оружие разделения. Не случайно общественные деятели и словесники, учитывавшие такую особенность языка, ценили его охрану и защиту от чужеземных влияний, как главный национальный долг. Мудрые высказывания о языке в произведениях М.Ф.Ахундзаде, Мирзы Джалиля, Х.Зардаби, Ф.Кочерли, А.Саххата и тысяч воинствующих патриотических писателей, боровшихся за чистоту нашего родного языка, лишней раз доказывают это. «Если вы отнимете у нации язык, она умрет, она будет постепенно стёрта со сцены истории (Х. Зардаби).

Великими мастерами слова тюркского мира являются Ахмет Ясави, Юнис Имре, Хатаи, крымский турок Исмаил Гаспирали и др. В творчестве бесчисленных мастеров слова выразились несравненные услуги языка в жизни общества, и они ценили его как самое ценное сокровище. Именно Исмаил Гаспирали, боровшийся против раскольнической политики в отношении тюркских народов, восстал против единообразия тюркского мира. Он призывал к независимости каждой нации, независимо от того, кто перед ним: узбек, туркмен, казах, азербайджанец, каракалпак, башкир, киргиз, татарин... Именно он выдвинул идею «единства в языке, мысли и работе», которая показывает, как бороться с ужасным обезличиванием, которое может стереть нацию со сцены истории. Он вывел теорию языковых характеристик, мало отличающихся среди тюркских языков, основанных на историко-географических факторах, и как дети одной матери, говорящие на другом диалекте.

Турецкий язык, прошедший богатый путь развития, является средством общения и памятником существования нации, принадле-







birliğinin en iyi kanıtıdır.

15. yüzyılın dehası Özbek şairi ve sosyal ve siyasi şahsiyeti Alishir Navain'in «Muhakumat ul-Lghatyn» adlı eserinde, dilimizin zenginliği ve ifade olanaklarının genişliği, Arap ve Fars dilleriyle karşılaştırılarak ibret verici bir şekilde gerekçelendirilir. delil, tek başına «ağlamak» fiilinin 90'dan fazla kelimesi, homurdanma vb.,

жащей к единому корню, как, например, узбекский, киргизский, башкирский, татарский, азербайджанский, казахский языки. Махмуд Кашгари, автор первой энциклопедии турецкого языка, в своей работе «Дивани Люгяти Тюрк» отметил величие нашего языка, реализующего мельчайшие моменты человеческой мысли, наряду с исследованиями, связанны-





bu dilin en hassas noktalarını ifade etmenin olanaklarını ustaca yazmış ve çağlara armağan etmiştir.

Türk halklarını birleştiren dil köprüsünün zaman içinde hala korunduğunu göstererek büyük birliğin ayrılmazlığını ifade etmek temel amacımızdır. Türkiye kardeşimiz sözlüğünde altun, uyu, uyumag, alp, eran, suç, avat vb. gibi

ми с национальными и духовными ценностями, историей, географией. Цитируя мысли основоположника ислама пророка Мухаммада: «Изучайте турецкий язык, потому что он будет обладать долговременной властью», Кашгари уверенно высказался, что в будущем этот язык будет основным средством общения в мире. Объяснение этнонимов, используемых в Диване: «туркмены», «уйгуры», «огузы», «башкиры», является лучшим доказательством единства нравственной ориентации тюрков.

Об этом говорится и в произведении «Мухакумат ул-лугатын» Алишира Наваина, гениального узбекского поэта и общественно-политического деятеля XV века. Богатство нашего языка, широта его выразительных возможностей по сравнению с арабским и персидским языками доказана на примере образцовых свидетельств. Например, только глагол «плакать» имеет более 90 синонимов, таких как «рыдать», «скулить», «рычать» и т.д. Показывая некую взаимность, он умело записал возможности выражения тончайших моментов этого языка и подарил это нам на века.

Наша главная цель – выразить неразрывность великого единства, показав, что языковой мост, объединяющий тюркские народы, все же сохраняется во времени. Даже сегодня в лексиконе братской Турции используются следующие слова: алтун, ую, уюмаг, алп, эран, суч, авет и т. д. Историческое использование тысяч слов в азербайджанских речевых примерах, или подобных им в казахском, кыргызском, уйгурском и узбекском языках является реальным фактом нашего единства.

Язык реализуется как в устной, так и в письменной форме. По мере того, как устная форма тюркского языка уходит вглубь истории, по мере того, как мы следуем их примерам в источниках, все отчетливее заметно, что коренное единство тюрков как нации углубляется и становится все более цельным. Следуя традициям тюркских народов, мы наблюдаем уважение к старшим, любовь к семье, отно-

binlerce kelimenin tarihsel olarak Azerice söz sanatı örneklerinde veya Kazak Türkçesinde buna benzer örneklerde kullanılmıştır. , Kırgızca, Uygurca ve Özbekçe dilleri bir kez daha bir ananın çocuklarıdır. Varlığımızın, ayrılmazlığımızın, birliğimizin asıl hakikat unsurudur.

Dilhemsözlü hemde yazılı olarak uygulanmaktadır. Türkçenin sözel biçimi tarihin derinliklerine inerken, kaynaklardaki kalıplarını takip ederek, her şey daha belirgin hale geldikçe, Türk'ün bir millet olarak tekdüzeliğinin derinleşmesi, kök salması daha belirgin hale gelir. Sözlü dilin yazılı grafik işareti olan harflerden oluşan bir alfabenin birleşimi, birçok Türk ülkesinde tekdüzelik yönünde, yani Latin alfabesinin kullanılması, Türkçe konuşan toplulukların yazılı iletişiminin tekdüzeliğinin açık bir kanıtıdır.

Türk halklarının geleneklerini takip ederken, büyüklere saygı, aile sevgisi, çocuk-ebeveyn ilişkileri, kahramanlık, hümanizm, kültürel davranış kalıpları, geleneksel kurallar ve şul kimliğine tanık oluyoruz. Büyük Türk yazarı Yusuf Balasugunlu'nun «Kutadgu-bilik» adlı eserinde, devlet yönetiminden başlayarak çeşitli toplumsal ilişkilerin düzenlenmesine ilişkin fikirler, tüm Türk etik ve ahlaki düşüncesinin tekdüzeliğinin en güzel örneğidir. Nevruz âdet ve kutlamaları, Türk halklarının hem bugün hem de tarihsel olarak farklı isimler altında sürdürdüğü tek bir geleneğin dallarıdır.

Eski Türk adetleri: Göksel Tanrı inancı, millî değerleri bünyesinde barındıran dans örnekleri, çeşitli Türk milletlerinde «Zeybek dansı»nın ifadesi, düğün adetleri, cenaze törenlerinin yapılması vb. benzerliklere örnektir. Türk halkları arasında at sevgisi de bu değerlerden biridir. Hatta «Kitabi Dede Korkut»ta bile atın sevgisi ana güç kaynağı olarak değerlendirilmiş, «Kitabi Dede Korkut»ta atın sevgisi ana güç kaynağı olarak değerlendirilmiştir, ileride I. Şıhlı'nın «Dali Kür» adlı eserinde. «ve 20. yüzyılın birçok örneğinde kahramana «namus» sembolü olarak değer verilmesi fikri Selçuklu, Osmanlı vb. Diğer tarihi Türk devletlerinde de temel bir değer olarak sevildiğine tanık oluyoruz.

şenliği çocukları, aile sevgisi, çocuk-ebeveyn ilişkileri, kahramanlık, hümanizm, kültürel davranış kalıpları, geleneksel kurallar ve şul kimliğine tanık oluyoruz. Büyük Türk yazarı Yusuf Balasugunlu'nun «Kutadgu-bilik» adlı eserinde, devlet yönetiminden başlayarak çeşitli toplumsal ilişkilerin düzenlenmesine ilişkin fikirler, tüm Türk etik ve ahlaki düşüncesinin tekdüzeliğinin en güzel örneğidir. Nevruz âdet ve kutlamaları, Türk halklarının hem bugün hem de tarihsel olarak farklı isimler altında sürdürdüğü tek bir geleneğin dallarıdır.

şenliği çocukları, aile sevgisi, çocuk-ebeveyn ilişkileri, kahramanlık, hümanizm, kültürel davranış kalıpları, geleneksel kurallar ve şul kimliğine tanık oluyoruz. Büyük Türk yazarı Yusuf Balasugunlu'nun «Kutadgu-bilik» adlı eserinde, devlet yönetiminden başlayarak çeşitli toplumsal ilişkilerin düzenlenmesine ilişkin fikirler, tüm Türk etik ve ahlaki düşüncesinin tekdüzeliğinin en güzel örneğidir. Nevruz âdet ve kutlamaları, Türk halklarının hem bugün hem de tarihsel olarak farklı isimler altında sürdürdüğü tek bir geleneğin dallarıdır.

şenliği çocukları, aile sevgisi, çocuk-ebeveyn ilişkileri, kahramanlık, hümanizm, kültürel davranış kalıpları, geleneksel kurallar ve şul kimliğine tanık oluyoruz. Büyük Türk yazarı Yusuf Balasugunlu'nun «Kutadgu-bilik» adlı eserinde, devlet yönetiminden başlayarak çeşitli toplumsal ilişkilerin düzenlenmesine ilişkin fikirler, tüm Türk etik ve ahlaki düşüncesinin tekdüzeliğinin en güzel örneğidir. Nevruz âdet ve kutlamaları, Türk halklarının hem bugün hem de tarihsel olarak farklı isimler altında sürdürdüğü tek bir geleneğin dallarıdır.

şenliği çocukları, aile sevgisi, çocuk-ebeveyn ilişkileri, kahramanlık, hümanizm, kültürel davranış kalıpları, geleneksel kurallar ve şul kimliğine tanık oluyoruz. Büyük Türk yazarı Yusuf Balasugunlu'nun «Kutadgu-bilik» adlı eserinde, devlet yönetiminden başlayarak çeşitli toplumsal ilişkilerin düzenlenmesine ilişkin fikirler, tüm Türk etik ve ahlaki düşüncesinin tekdüzeliğinin en güzel örneğidir. Nevruz âdet ve kutlamaları, Türk halklarının hem bugün hem de tarihsel olarak farklı isimler altında sürdürdüğü tek bir geleneğin dallarıdır.



Savaşta ölen bir Türk'ün mezarına at kuyruğu asmak, Türk kahramanlarının mezar taşlarını at şeklinde hazırlamak vb. bu adetler, Türklerin ortak düşünce tarzının birliğinin bölünmezliğidir. «Türk çadırda doğar, at üstünde ölür», «Kuş kanadı, atlı Türk» atasözlerinin Türk edebiyat düşüncesinin ahlaki bütünlüğünü ve genelliğini ifade etmesi tesadüf değildir. Aynı zamanda Türk imgeleri, heykelleri ve müzikal düşüncesi tarihin derinliklerinden günümüze kadar süzölmüştür.

Her milletin manevi dünyasının ana ifadesi edebi düşüncesinde kendini gösterir. Kökleri Çin kaynaklarında bulunan Türk edebiyat düşüncesinin manzum örneklerinin, daha sonra Orhon-Yenisey anıtlarında bulunan örneklerle

чески бесконечен. Доказательство тому - древнетюркские эпосы «Шу», «Эрканакон», «Поколение», «Аль Эр Тунга» и другие. Мужество, любовь к Родине, верность своим корням, отраженные в таких литературных примерах, как «Китаби-Деде Горгуд», выражены и языком образного мышления народа. Генетическая общность и духовная целостность в таких шедеврах, как «Манас» кыргызов, «Алпамыш», представляющий собой эпос узбекского, казахского, каракалпакского, башкирского, татарского, тюркского народов, являются частями исторического и духовного единства тюркских народов как детей одного рода.





manevi benzerliği, tüm Türk şiir düşüncesinin kökünün temelini ne olduğuna dair açık bir delildir. tarihin sonsuzluğu. Eski Türk destanları: «Shu», «Erkanakon», «Nesil», «Al Er Tunga» vb. Cesaret, vatan sevgisi, köklerine bağlılık, «Kitabi-Dada Korkut» gibi edebi örneklerle yansıyan, halkın mecazi düşünce dilinde de ifade edilir.

Kırgız «Manas», Özbek, Kazak, Karakalpak, Başkurt, Tatar ve Türk destanı «Alpamış» gibi edebi eserlerdeki genetik ortaklık ve manevi bütünlük, Türk halklarının tek bir soyun çocukları olarak tarihi ve manevi birliğinin parçalarıdır. köprü. Ahmet Yasavi, Yunus İmre, Khatayi, Maftimgulu, Oljas Süleymanov, Cengiz Aytmatov ve daha birçok Türk yazarının eserlerini okurken millet-manevi birliğinin bütünlüğüne ve ayrılmazlığına bir kez daha tanık oluyoruz. Modern Türkçe konuşan halkların literatüründe bu genetik birlik büyük bir sevgi ve gururla ifade edilmekte ve Büyük Turan'ın tartışılmazlığının kanıtıdır.

Türk dünyasının büyük liderleri Mustafa Kemal Atatürk'ün, Ulu Önder Haydar Aliyev'in temel siyasi hedefi, bugün Türkiye Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Azerbaycan'ın bilge lideri İlham Aliyev tarafından başarıyla sürdürülmekte ve gerçekleştirilmektedir. Evet, Büyük Turan gelecekte inşa edilecek! Adaletin, insanlığın, barışın, huzurun, ideal insan ırkının kutlanmasıyla evren, insanlara yöneltilen tüm kötülük ve nefret dolu özelliklerden kurtulacaktır!

**Allahverdiyeva Bike Ahmet kızı**

**Abşeron İlçesi I. Geradil Köyü  
ortaokulunun Azerbaycan dili  
ve edebiyatı öğretmeni,  
"En iyi öğretmen"  
yarışmasının galibi**

Читая произведения Имре, Хатаи, Маф-тимгулу, Олжаса Сулейменова, Чингиза Айтматова и многих других писателей, мы еще раз становимся свидетелями целостности и неразделимости наций. В литературе современных тюркоязычных народов это генетическое единство выражается с большой любовью и гордостью и является доказательством бесспорности Великого Турана. Главная политическая цель лидеров тюркского мира Мустафы Кемаля, Ататюрка, Гейдара Алиева сегодня успешно продолжается и реализуется Президентом Турции Эрдоганом и Президентом Азербайджана Ильхамом Алиевым. Да, Великий Туран будет построен в будущем! А мир будет спасен от злобы и ненависти, направленных против людей, и наступит торжество справедливости, человечности, спокойствия!

**Бикя Ахмед Гызы Аллахвердиева,  
учитель азербайджанского языка и  
литературы ср. школы имени  
И. Юсифова села Гёрадил  
Абшеронского района,  
победитель конкурса «Лучший учитель»**



## **İzmir’de yaşayan Bulgaristan Türklerinin durumu**



**Положение болгарских турок,  
проживающих в Измире**

İzmir'de yaşayan Bulgar Türkleri slav soylu ülkede yaşadıkları zorluklar, gördükleri baskılar Ahıska Türkleriyle benzerlik göstermektedir. Bulgaristan göçmeni Yeşilbalkan ailesi ile görüşerek yaşadıkları zorlukları aynı zamanda

Так же, как турки-месхетинцы, болгарские турки, переехавшие в Измир, испытывали большие трудности и давление, когда жили в славянской стране. Я встретился с семьей иммигрантов Ешилбалкан из Болгарии и выслушал рассказы ее старших представителей



yaşadıkları sorunları aile büyüklerinden dinledim. Bu konuda araştırma yaparak genel bir bilgilendirme yapacağım. Dernek yetkilisinin ailevi nedenlerden dolayı buluşmaya gelmemesinden dolayı, Bulgaristan'dan göç eden ve aynı zamanda tanıdığım olan aileyi ziyaret etmeye karar verdim. İki kısımdan oluşan bu çalışmada Bulgaristan Türkleri ile ilgili genel bir bilgilendirilme yapılacaktır. İkinci kısımda ise bu ailemize önceden hazırladığım sorular, yanıtları yer alacaktır ve dönemin sorunlarını birinci ağızdan dinlemiş olacağız.

Bulgaristan Türkleri, tarihi, siyasi olaylar ve göç

Bulgaristan Türkleri Osmanlı döneminde Anadolu topraklarından, Konya'dan başlayarak diğer yörelerden de Bulgaristan'a yerleşmiş Türkmenlerdir. Zulüm ve ızdırap dolu yılları

о проблемах, с которыми они столкнулись.

Я провел исследование по этому вопросу и дам только общую информацию. Поскольку официальный представитель ассоциации не пришел на собрание по семейным обстоятельствам, я решил навестить знакомую мне семью, иммигрировавшую из Болгарии. В этом исследовании, состоящем из двух частей, будут даны общие сведения о болгарских турках. Во второй части будут вопросы и ответы, которые я подготовил для этой семьи заранее, и мы услышим о проблемах того периода из первых уст.

### **История, политические события и миграция болгарских турок**

Болгарские турки - это туркмены, поселившиеся в Болгарии из анатолийских земель, Коньи и других регионов в период Османской империи. Годы их жестоких страданий начались с русско-турецкой войны и продолжают по сегодняшний день. Балканские войны (1912-1913 гг.), годы голода (1925-1935 гг.), захват собственности (начало коммунистической эпохи), годы насильственной ассимиля-



Rus-Türk savaşı ile (93 Harbiyle) başlıyor ve günümüze kadar devam ediyor. Balkan Savaşları (1912-1913), açlık yılları (1925-1935), mal-mülklerin ellerinden alınması (komünist dönemin başlangıcı), 1960 da başlayarak 1972-73 ve 1984-1989 zorunlu asimilasyon yılları Bulgaristan Türklerine zulüm, gözyaşı ve ölümler getirmiştir. Asimilasyon yıllarında isimleri zorla değiştirilmiş, Türkçe konuşmak yasaklanmış ve hatta mezar taşlarındaki isimler dahi değiştirilmiştir. Bunun üzerine Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Turgut Özal'ın sınırların Türk mültecilere açık olduğunu belirtmesi ile göç dalgası başlamıştır. Bu göç dalgasının kırılma noktası ise Naim Süleymanoğlu'nun (Halter Dünya Şampiyonu) Londra'da Türkiye Büyükelçiliğine sığınması ve iltica talebinde bulunması oldu. Türkiye'ye getirilen Naim Süleymanoğlu Bulgaristan'da yaşananları tüm dünyaya duyurarak göçün önünü açtı. Yaklaşık 385 bin göçmen [1] Bulgaristan'dan Türkiye'ye göç etmiştir. Önce Edirne'ye yerleşen ve Kızılay'ın yardımıyla çadır kentlerde kalan göçmenler daha sonra İzmir, Bursa ve İstanbul başta olmak üzere çeşitli illere yerleşmişlerdir. Bulgaristan hükümetinin asimilasyon politikası işe yaramamış ancak 20. Yüzyılın ortasında yaşanan trajediye dünya devletleri seyirci kalmıştır. O dönemdeki göç son 40 yılın en büyük göçü olarak kayıtlara geçmiştir. Bulgaristan'da yaşadığınız zorluklar nelerdir? Aslında Bulgaristan'da ailecek hiçbir sorun olmadan yaşıyorduk ancak Bulgaristan hükümeti asimilasyon politikası başlattı. Diğer tüm azınlıklara uyguladı sıra bizlere gelmişti. Nüfusun yaklaşık %13'ünü oluşturuyorduk. İsimlerimizi zorunlu olarak değiştirdiler, yetmedi mezarlarımızı yıkmaya, sprej boya ile boyamaya başladılar. Kardeşim hapse atıldı çıktığında 45 kilo olarak çıktı, 15 gün sonra vefat etti. Göç başladığında askerlik çağındaki oğlumu bırakmak zorunda kaldım izin vermediler gitmesine. Devletimiz bize sahip çıktı ve burada yeni bir hayata başladık. Türklüğümüzü hep yüksek sesle haykırdık. Bu sorunları aşmak için hangi yola başvurdunuz? Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Turgut Özal'ın

ции, начиная с 1960, 1972-73 гг. и 1984-1989 гг., - это гнет, слезы и смерть болгарских турок.

В годы ассимиляции их имена были насильственно изменены, им запретили говорить по-турецки, изменили даже имена на надгробиях. В этой связи премьер-министр Турецкой Республики Тургут Озал заявил, что ее границы открыты для турецких беженцев, и началась волна миграции. Главным моментом этих событий стало то, что Наим Сулейманоглу (чемпион мира по тяжелой атлетике) укрылся в посольстве Турции в Лондоне и подал прошение о предоставлении убежища. Наим Сулейманоглу, которого привезли в Турцию, сообщил всему миру о событиях в Болгарии и проложил путь для иммигрантов.

Приблизительно 385 тысяч людей мигрировали из Болгарии в Турцию. Иммигранты, сначала поселившиеся в Эдирне с помощью Красного Полумесяца, останавливались в палаточных городках, а позже расселились по разным провинциям, прежде всего в Измире, Бурсе и Стамбуле.

Ассимиляционная политика болгарского правительства не сработала, и при этом весь мир стал свидетелем большой трагедии, произошедшей в середине XX века. Миграция в то время была зарегистрирована как крупнейшее переселение народа за последние 40 лет.

#### Рассказ иммигрантов

- С какими трудностями вы сталкивались в Болгарии?

- Сначала мы жили в Болгарии спокойно, но потом болгарское правительство начало политику ассимиляции. Оно применяло ее ко всем национальным меньшинствам, и теперь была наша очередь. А ведь мы составляли всего около 13% населения, но всегда громко заявляли, что мы турки...

Нас насильно переименовали, мало того, начали сносить могилы наших родных и кощунственно метить надгробия краской из баллончика. Моего брата посадили в тюрьму, и когда он вышел, то весил всего 45 кг, а через 15 дней скончался...

Когда началась миграция, мне пришлось оставить в Болгарии своего сына призывного возраста: его не отпустили. Но здесь мы начали новую жизнь и видим, как о нас заботятся.

- Когда начались проблемы, как вы решили их преодолеть?

- Мы услышали заявление премьер-министра Турецкой Республики Тургута Озала, и



açıklamalarını duyduk herkes kulaktan kulağa aktarıyordu. Sınırların bize açık olduğunu bize yardım edeceklerini herkes duymuştu. Pasaport başvurusu yaptık pasaportlarımız gelince sınıra doğru komşuyla beraber hareket ettik. Sınırı geçtiğimiz an o kadar mutluyduk ki, tarif edilemez. Göç dalgası nasıl başladı? Göç ederken yaşadığınız zorluklar nelerdir? Üzerimizde baskının artmasıyla yavaş yavaş göç fikri oluşmaya başladı. Daha sonra olaylar birbirini kovaladı. Hapse atılmalar, idamlar, işkenceler, zorla isim değişiklikleri. Sünnet yapan birini idam ettiler sünnet yaptığı için. Herkesin aklında Türkiye'ye göç etmek vardı. Naim Süleymanoğlu'nun iltica etmesi büyük yankı uyandırdı. Bulgaristan hükümeti çok kızmıştı, bize de cesaret verdi hem Naim Süleymanoğlu'nun ilticası hem de Başbakanın açıklamaları. Bu olaydan sonra toplu bir şekilde göç başladı. Arabası olan arabayla olmayan

все передавали их из уст в уста. Мы с радостью поняли, что границы для нас открыты, и нам обязательно помогут. Мы подали документы на выезд, и когда наши паспорта были готовы, двинулись к границе. Счастье, которое мы испытали, когда пересекли границу, не передать словами!

- Как началась волна иммиграции? Какие трудности вы при этом испытали?

- С ростом давления на нас, постепенно начало появляться стремление эмигрировать. Дальше события следовали одно за другим. Заключение в тюрьмы, казни, пытки, принудительная смена имени. Представляете, они могли казнить человека за то, что он обрезан! Поэтому мы собрались эмигрировать в Турцию. Приют Наима Сулейманоглу также оказал большое влияние на такое решение. Болгарское правительство было очень возмущено, но это придало нам только смелости и стремления во что бы то ни стало уехать. После заявления премьер-министра Турецкой Республики Тургуту Озала началась массовая иммиграция болгарских турок. Люди добирались до границы, как могли – кто на

yürüyerek sınırı geçiyordu. Kırcaali'den Edirne'ye göç etmiştik. Yolda sadece kontrol bahanesiyle rüşvet isteyen polisler çoktu. Evimizi o şekilde bırakıp gitmek bizi çok üzmüştü. Ancak Türkiye'ye geçince tüm sıkıntılarımızı unuttuk. Yerleştiğiniz bölgedeki adaptasyon süreciniz nasıldı? Ne tür zorluklar yaşadınız? Önce Edirne'de sınıra yakın yerde Kızılay'ın kurduğu çadırda kaldık. Çok kalabalıktı. Yemek veriliyordu. Çocuklarımız Türkçe okula gitmeye başladı din dersleri almaya başladılar. Başlangıçta çadırda yaşamak zordu daha sonra İzmir'e yerleştik burada ev inşa ettik devletimiz yardım etti arsa ve yer konusunda. Başta yemek kültürü farklı olduğu için alışamadıysak ta hemen uyum sağladık. Onun dışında zorluk yaşamadık zaten ezan sesi altında özgürce kendi dilimizi konuştuğumuz yerde olmak bizim tüm zorlukları aşmamıza yardım etti.

**Osman MESUT**

**DATÜB İzmir Ege Temsilciliği  
İzmir**

**Kaynakça [1] Bilal Şimşir, Bulgaristan Türkleri, Ankara: Bilgi Yay., 2012, s.457**

машинах, а кто и пешком. Мы мигрировали из Кырджали в Эдирне. На дороге было много полицейских, которые хотели только взятки под предлогом контроля.

Конечно, было очень грустно покидать наш дом, однако, когда мы переехали в Турцию, то забыли все свои проблемы.

- Как проходил процесс вашей адаптации в регионе, где вы поселились? Были ли какие-то проблемы?

- Сначала мы остановились в палатке, которую Красный Полумесяц поставил недалеко от границы в Эдирне. Людей было очень много, но всех устроили и накормили. Наши дети начали ходить в турецкую школу и брать уроки религии. Сначала было сложно жить в палатках, но потом мы поселились в Измире, где нам построили дом. Мы благодарны нашему государству за такую поддержку, и особенно за то, что нам помогли получить участок земли и построить дом.

Сначала было немного сложно привыкнуть ко всем изменениям уклада нашей жизни, но благодаря помощи нашего государства, мы быстро адаптировались. В остальном у нас не было никаких проблем, во всяком случае, пребывание в месте, где мы свободно говорили на своем языке под звуки молитвы, помогло нам преодолеть все трудности.

**Osman MESUT,  
представительство DATUB в Измире**



## **Rusya – çeşitli medeniyetlerin beşiği**



**Россия - колыбель различных культур**

Rusya dünyanın en çok ırklı ülkelerinden biridir, içinde yaklaşık 190 millet ile iyi komşuluk ilişkileri içinde yaşamaktadır. Bunların büyük bir kısmı Türkçe konuşan halklardan ibarettir. Örneğin Ahıska Türkleri (ait olduğumuz) Tatarlar, Başkurtlar, Yakutlar, Kumuklar, Karaçaylar, Balkarlar, Azerbaycanlılar vb.

Bugün size yakın olduğumuz dil, din ve kader hakkında bilgi vermek istiyoruz - Balkarlar hakkında konuşacağız. Balkarlar, esas olarak Kuzey Kafkasya'nın orta kesiminde yaşayan, Baksan, Chegem, Khaznidon, Çerek nehirlerinin üst kısımlarında dağlık ve eteklerinde (Balkar) yaşayan Kabardino-Balkar'ın yerli nüfusu olan bir Türk halkıdır. Balkarsky (Malkaryalı),

Россия является одной из самых многонациональных стран в мире, в ней в добрососедских отношениях проживают около 190 народов. Не малую часть из них составляют тюркоязычные народы. Такие как например Турки-месхетинцы (к которым мы относимся) Татары, башкиры, якуты, кумыки, карачаевцы, балкарцы, Азербайджанцы и тд.

Сегодня мы хотим рассказать вам о близком нам по языку, вероисповеданию и судьбе - будем говорить о Балкарцах. Балкарцы — тюркский народ, коренное население Кабардино-Балкарии, проживающий преимущественно в центральной части Северного Кавказа, населяющий её горные и предгорные (Балкария) районы в верховьях рек Баксан, Чегем, Хазнидон, Черек-Балкарский (малкар-



Çerek-Khulamsky (Bezengiyevtsy, holamtsy). Aslında komşu Karaçay-Çerkesya'da yaşayan Karaçaylarla tek halktırlar, Karaçay-Balkar dilini konuşurlar.

цы), Черек-Хуламский (безенгиевцы, холамцы). Фактически являются единым народом с проживающими в соседней Карачаево-Черкесии карачаевцами. Говорят на карачаево-балкарском языке.

Toplam Balkar sayısı şu anda yaklaşık 125 bin

Общая численность балкарцев в настоящее

kişidir (2010, tahmin). Rusya'da 112,9 bin kişi yaşıyor, bunların 108,6'sı cumhuriyet nüfusunun %12,7'sini oluşturan Kabardino-Balkar'da yaşıyor.

время составляет около 125 тыс. человек (2010, оценка). В России проживает 112,9 тыс. человек, из них в Кабардино-Балкарии — 108,6, что составляет 12,7 % населения республики.



Kazakistan ve Kırgızistan'da belirli sayıda Balkar yaşıyor (4 - 5 bin kişi, 2008, tahmin), burada SSCB'nin baskıcı politikasının neden olduğu 1944'te sürgün sonucu ortaya çıktılar.

Aynı yıl, Kafkasya'nın diğer milletleri, aralarında bizim milletin de bulunduğu (Çeçenler, Karaçaylar, İnguşlar ve Kırım Tatarları) Orta Asya'ya zorla sürgün edildiler.

Bu büyük trajedi bizi Balkarlarla birleştiriyor, Yüce'den tüm ölmüş kardeşlerimizin günahlarını bağışlamasını içtenlikle diliyoruz.

Unutulmamalıdır ki Fergana olayları sonrasında Ahıska Türkleri Özbekistan'ı terk etmek zorunda kalmıştır. Daha sonra bazıları Kabardino-

Некоторое количество балкарцев проживает в Казахстане и Киргизии (4 — 5 тыс. чел., 2008, оценка), куда они попали в результате депортации в 1944 году, причиной которой стала репрессивная политика СССР.

В том же году были насильно переселены в средние Азию и другие жители Кавказа, среди них и наш народ (чеченцы, карачаевцы, ингуши, так же и крымские татары)

С балкарцами нас объединяет это большая трагедия, мы искренне просим Всевышнего простить грехи всех наших умерших братьев и сестер.

Стоит отметить что в последствии ферганский событий турки-месхетинцы были вынуждены покинуть Узбекистан. В дальнейшем часть из них переехала в Кабардино-балка-

Balkar'a taşındı ve burada yerel halk tarafından barış ve merhametle karşılandı ve bugüne kadar iyi ilişkiler sürdürüyorlar. Kabardino-Balkar halkına nezaketlerinden dolayı en içten teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Geleneksel ekonominin önde gelen dalı yaylacılıktır (koyun ve sığır).

Ayrıca dağ teras pulluk çiftçiliğiyle de uğraşıyorlardı (19. yüzyılın sonundan itibaren arpa, buğday, yulaf - patates, bahçe bitkileri).

рию, где были приняты с миром и милостью со стороны местного населения и по сей день сохраняют хорошие отношения. Выражаем искреннюю благодарность народу Кабардино-Балкарии за проявленную доброту.

Ведущая отрасль традиционного хозяйства — отгонное скотоводство (овцы, а также крупный рогатый скот).

Занимались также горным террасным пашенным земледелием (ячмень, пшеница, овёс, с конца XIX века — картофель, огородные).

**Ferali Urujev**  
**DATÜB Rusiya Temsilciliği**

**Ферали Уружев**  
**Представительство ДАТУБ В России**



## **MILLI EŞARP- KEĻAĞAYI**



**KEĻAĞAYI – НАРОДНОЕ ДОСТОЯНИЕ**



Azerbaycan'ın tarihi İpek Yolu şehri Şeki, uzun zamandır ipek üretiminin merkezi olmuştur ve özellikle kelağası ile ünlüdür. Parlak ve narin başörtüsü, bütün Türkoğlu kadınların ve özellikle de Ahıskalı kadınların milli eşarpı sayılan her bir Ahıskalı kadın tarafından onur ve itibarla, şeref ve hasiyetle takılan kelağası hala zevkle giyiliyor. 2014 yılında UNESCO, dünya somut olmayan kültürel mirası listesine kelağası'yi dahil etti.

Şeki şehrindeki kelağası üreten «Azerİpek» yöneticilerine göre, doğal ipek üretimi uzun ve çok zahmetli bir süreç. «İşletmemiz, ipek böceği kozalarının işlenmesinden ipek ipliği elde edilmesine ve bu hammaddeden kumaş üretimine kadar, ipek üretiminin tüm döngüsünde uzmanlaşmış Azerbaycan'daki tek kuruluştur. Binlerce yıl önce olduğu gibi bugün de ipek böceği kozasından ipek yapılıyor. Kısa ömrü boyunca böyle bir tırtıl en az 2.000 metre iplik üretebilir».

İpek iplik yapmak için kozalar kaynar suya atılarak yumuşatılır ve onları bir arada tutan protein çözülür. Bu, ipliklerin bütünlüğünden ödün verilmemesini sağladığı için üretim sürecinde çok önemli bir adımdır. Daha sonra her iplik kozadan uzun bireysel ipliklere sarılır ve bunlar daha sonra bir makaraya sarılır. Süreç tamamen otomatik olmasına rağmen, yine de bir insan tarafından denetleniyor. Standart boyutta bir kelağası yapmak için 500 ila 1000 koza gerekir. Malzemeyi elle renklendirmek, beceri ve süreç hakkında iyi bir anlayış gerektirir. Kelağası üreticileri, kızamık, yabancı elma, safran, kuş üzümü ve sumaktan doğal renklendirici esanslar kullanır. Şallar kurumaması için asılır. Ve sonra özel desenlerle süslenirler - bu belki de herhangi bir kelağasının en önemli kısmıdır.

Kelağası üzerindeki desenler armut, ceviz ve yabancı elma ağaçlarından yapılmış galib mühürlerle yapılmıştır. Moda sürekli değişse de kelağası motifleri yüzyıllardır değişmeden kalmıştır. Özellikle popüler olan şal deseni ile bitkilerden ve geometrik şekillerden ilham alırlar.

Senelerdir «Azerİpekt» çalışan kelağası ustalarından biri: «Kelağası şalları geleneksel olarak kare şeklindedir ve belli bir ölçüye sahiptir - 150x150 veya 160x160 cm. Bunun bir çeşit kelağası modülü olduğuna inanılır, dört parçaya bölünür ve günlük kullanım için rahat bir şal elde

Şeki - исторический город Великого Шелкового пути в Азербайджане, долгое время был центром производства шелка и особенно известен своим платком «келагаи». Яркий и нежный головной платок, который считается национальным убором всех женщин с тюркскими корнями и особенно женщин Ахыска (провинция в Грузии, которая считается родиной турков Ахыска), до сих пор носит с гордостью и достоинством каждая женщина Ахыска. В 2014 году ЮНЕСКО включила келагаи в свой список Всемирного нематериального культурного наследия.

По словам руководителей компании «Azerİpek», производящей келагаи в Шeki, производство натурального шелка — длительный и очень трудоемкий процесс. «Наше предприятие является единственным предприятием в Азербайджане, специализирующимся на полном цикле производства шелка, от переработки коконов тутового шелкопряда до получения шелковой нити, и от этого сырья до производства ткани. Шелк производится из кокона тутового шелкопряда, как это было тысячи лет назад. За свою недолгую жизнь такая гусеница может произвести не менее 2000 метров пряжи».

Чтобы сделать шелковую нить, коконы размягчают, бросая их в кипящую воду, и белок, который скрепляет их, растворяется. Это очень важный шаг в производственном процессе, поскольку он гарантирует, что целостность пряжи не будет нарушена. Затем каждая пряжа наматывается на отдельные длинные нити из кокона, которые наматывают на катушку. Хотя процесс полностью автоматизирован, он по-прежнему контролируется человеком. Для изготовления келагаи стандартного размера требуется от 500 до 1000 коконов. Окрашивание материала вручную требует сноровки и хорошего понимания процесса. Производители келагаи используют натуральные красящие эссенции из барбариса, дикой яблони, шафрана, смородины и сумаха. Шали развешивают сушиться. А потом их украшают особыми узорами — это, пожалуй, самая важная часть любого келагаи.

Узоры на келагаи выполнены уникальными печатями из груши, грецкого ореха и ди-







edilir. Yani yüzeyi hem başı hem de omuzları örtecek kadardır, günümüzde kelağailer farklı boyutlarda yapılıyor - eşarp şeklinde dikdörtgen veya kare şeklinde, sadece daha küçük boyutlarda” diyor.

Eski günlerde kelağai, onur ve haysiyet sembolüydü. Kadınlar onları yılın herhangi bir zamanında giyerdi. Gerçek şu ki, ipek neredeyse mistik bir özelliğe sahiptir: ondan yapılan giysiler sıcakta vücuda serinlik hissi verir ve soğukta aynı kumaş çok hafif bile olsa ısıtır, bu eşarplar görüntüyü yüceltiyor, kadınsı yapıyor. Ve benim için de kelağai, bizi analarımıza, vatanımıza, torpaklarımıza bağlayan geçmişin bir sembolüdür.

Ahıskada kelağai ile ilgili bütün bir işaret ve gelenek kompleksi oluşturulmuştur. Kadın başörtüsü, muhteşem çeşitliliği ile doğumdan ölüme kadar bir kişiye eşlik etti. Müjde için muştulug (magariç) şeklinde parlak kelağai vermek, geline bir honça (düğün hediyeleri olan bir tepsi) içinde sunmak, bir düğünde yeni evlilerin akrabalarına dağıtmak, vermek gelenekseldi. İşten sonra evi yapan ustaya, burada birinin askerden döndüğünü veya evlendiğini bir mesaj olarak kapıya bağlayın. Siyah kelağai, yas kadın kıyafetlerinin vazgeçilmez bir özelliğiydi.

кой яблони. Хотя мода постоянно меняется, мотивы келагайи остаются неизменными на протяжении веков. Они черпают вдохновение в растениях и геометрических формах, особенно популярен узор пейсли.

Один из мастеров келагайи, много лет работающий в «АзерИпек» рассказывает: «Келагайи- традиционно квадратной формы и имеют определенный размер – 150x150 или 160x160 см. Считается, что это разновидность келагайи-модуля, он разделен на четыре части и получается удобная шаль для повседневного использования. Так что его поверхности как раз хватает, чтобы покрыть и голову, и плечи. Сегодня келагайи делают разных размеров — прямоугольные или квадратные в виде платков, только меньших размеров».

В старину келагайи был символом чести и достоинства. Женщины носили их в любое время года. Дело в том, что шелк обладает почти мистическим свойством: одежда из него дарит ощущение прохлады телу в жару, а в холод эта же ткань согревает. Такие вещи возвышают образ, делают его женственным. А для меня келагайи – это символ прошлого, который связывает нас с нашими матерями, с нашей родиной, с нашей землей.

В Ахыска сложился целый комплекс примет и традиций, связанных с келагайи. Женский платок своим великолепным разнообразием сопровождал человека от рождения до смерти. На Евангелие принято было дарить яркий келагайи в виде муштулуг (магарич), преподносить его невесте в хонча (поднос со свадебными дарами), раздавать, дарить родственникам молодоженов на свадьбе. Привязывали его к двери после работы, как сообщение мастеру, который строил дом, или, что кто-то здесь вернулся из армии, либо женится. Черный келагайи был непременным атрибутом траурной женской одежды. Точно такой же шелковый платок, но уже красный, покрывал голову невесты на свадебной церемонии. Пожилые женщины и вдовы предпочитают темные цвета или красочные,

Tam olarak aynı ipek fular - ama zaten kırmızı - düğün töreninde gelinin başını örttü. Yaşlı kadınlar ve dullar koyu renkleri veya renkli, çok renkli kelagaları tercih ederler ve genellikle sarıklarına bağlanırlar. Evlenmemiş ve genç ev kadınları beyaz veya parlak kelagai giyer, onları bir başörtüsü gibi bağlardı. Kelağainin özelliklerinden biri de çok nazik ve ince olması bunun kanıtı kelağainin nişan yüzüyünün içinden geçmesidir.

Her bir Ahıskalı kadın, çiçek süslemelerle süslenmiş, narin açık tonlardaki eşarplar olan "heyрати kelagai" olarak adlandırılanları giymeyi seviyor. Her ailenin böyle bir kelagaisi vardır. Annemin ipek krep de çine mendilini hala saklarım.

Ve son zamanlarda Azerİpek fabrikasında, Karabağ'ın simgesi olan, Karabağ zeferini kişileştiren eşsiz bir çiçeği güzelliğiyle betimleyen Harıbulbul kelagai'yi üretmeye başladılar.

разноцветные келагаи часто носят как тюрбаны. Незамужние и молодые хозяйки носили белые или яркие келагаи, повязывая их наподобие платка. Одной из особенностей келагаи является то, что он очень нежный и тонкий, и доказательством этого является то, что келагаи проходит через кольцо.

Каждая женщина Ахыска любит носить так называемые «хейрати келагаи» — тонкие шарфы светлых тонов, украшенные цветочными орнаментами. В каждой семье есть такой келагаи. У меня до сих пор хранится мамин шелковый келагаи и носовой платок из крепдешина.

А недавно на фабрике «АзерИпек» начали производить келагаи «Харибюльбуль», который является символом Карабаха, изображающим неповторимый цветок, олицетворяющий своей красотой победу.

**Lorik Halilov**  
**Şeki**

**Лорик Халилов,**  
**г. Шеки**



**Midea** - производитель Бытовой  
техники №1 в Мире



Midea

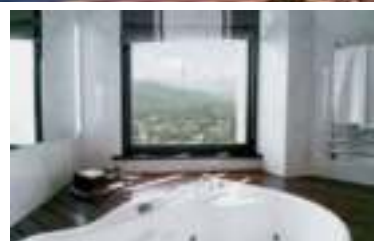
Ваш проводник  
в Легкую жизнь



**mideakz**



**mideakz.com**



## Отель «Казakhstan»

Памятник архитектуры, состоит в реестре республиканского значения с 1979 года. Новые обновленные номера гостиницы «Казakhstan». Гармоничное сочетание современного дизайна, с продуманным до мелочей интерьером делает отель идеальным выбором для деловых и современных гостей города. Отель «Казakhstan» является самым сейсмостойким высотным зданием Южной столицы.



Гостиница «Казakhstan»  
пр. Достык 52/2  
Алматы, Казахстан  
Tel: +7 (727) 291-91-01  
E-mail: info@kazakhstanhotel.kz

 kazakhstan\_hotel

 www.kazakhstanhotel.kz

